

AFörfattare: Memet Aktürk-
Drake Lektor i svenska som
andraspråk Institutionen för
nordiska språk Uppsala
Universitet

Hur bra har den svenska integrationskontexten varit på att främja balanserad tvåspråkighet?

Den här studien undersöker hur bra den svenska integrationskontexten har varit på att främja balanserad tvåspråkighet hos vuxna barn till turkiska invandrare (Aktürk-Drake 2018). Balanserad tvåspråkighet har nämligen varit ett av målen i Sveriges mångkulturella språkpolitik. Den turkiska gruppen har valts ut som ett fall därför att den har exponerats för denna politiks effekter i stor utsträckning som en tidigt invandrad och förhållandevis stor minoritetsgrupp med koncentration i storstäder som Stockholm. Integrationskontexten består dels av majoritetssamhällets ideologi, politik och attityder gentemot minoriteter och dels av minoritetsgruppens egna karakteristika som storlek, geografisk koncentration och ackulturationsattityder. Även ingående jämförelser med motsvarande grupper i Rotterdam och Berlin presenteras. Data kommer från 430 deltagare (133 i Stockholm) i projektet *The Integration of the European Second Generation* (Crul m.fl. 2012). Balanserad tvåspråkighet definieras utifrån deltagarnas självuppskattade tal- och skrivfärdigheter i förstaspråket turkiska och respektive andraspråk. Resultaten visar att bara en minoritet av andragenerationens turkar var balanserade tvåspråkiga i Stockholm, vilket dessutom utgjorde den lägsta andelen bland de tre undersökta städerna. Samtidigt uppvisade gruppen i Stockholm de högsta färdighetsnivåerna i andraspråket. Analysen pekar på att den inkluderande multietniska kontexten i Stockholm haft en positiv effekt på andraspråksfärdigheterna medan den turkiska gruppens relativt ringa storlek och koncentration tillsammans med den bristfälliga implementeringen av modersmålsundervisningen i Sverige haft en negativ effekt på turkiskfärdigheterna. De andra städernas mer segregerade och enklavliknande integrationskontexter verkar istället främja turkiskfärdigheterna mer och leder därmed även till en högre förekomst av balanserad tvåspråkighet.

Aktürk-Drake, M. (2018). Hur bra har den svenska integrationskontexten varit på att främja balanserad tvåspråkighet? *Nordand Nordisk tidsskrift for andrespråksforskning* 13(2), 107–130.

Crul, Maurice, Jens Schneider & Frans Lelie (red.). 2012. *The European Second Generation Compared. Does the Integration Context Matter?* Amsterdam: Amsterdam University Press.

Nyckelord

balanserad tvåspråkighet, tvåspråkig utveckling, invandringsrelaterade minoriteter, integration, turkar

Gunhild Tomter Alstad og Anne Marit Vesteraas Danbolt
Høgskolen i Innlandet, Norge

Lær deg norsk før skolestart? Studenters refleksjoner om arbeid med flerspråklige barns gryende litterasitet i overgangen fra barnehage til skole

Gryende litterasitet, overgang barnehage-skole, lærerutdanninger, lærerstudenter

Gjennom en årrekke har det vært satset på å øke andelen minoritetsspråklige barn i barnehage, blant annet med begrunnelsen at de må lære norsk før skolestart. Det er samtidig stadig sterkere vektlegging av overgangen mellom barnehage og skole for alle barn, både i styringsdokument for barnehage/skole og i lærerutdanningene. De to lærerprofesjonene har dels ulike mandat og har dels ulike fagtradisjoner for språkdidaktisk arbeid. I denne presentasjonen retter vi søkelyset mot barnehage- og grunnskolelærerstudenters forståelse og vektlegging av arbeid med flerspråklige barns litterasitet i overgangen fra barnehage til skole. Freeman og Johnson (1998) peker på at språklærere i stor grad baserer undervisning på egne erfaringer som elever og studenter. Selv om det er stadig mer forskning på språklæreres refleksjoner og begrunnelser for undervisning, finnes det få studier fra lærerutdanning og utvikling av læreres perspektiver på eget arbeid (Burns, Freeman & Edwards, 2015).

Dataene som er analysert, er skrevne tekster innhentet i forbindelse med undervisning. Funnene viser at studentene er opptatt av barnets/elevens hjemlige erfaringer og bakgrunn i form av morsmålets rolle og av dialog og samarbeid med de foresatte. Videre berøres utfordringer med kartlegging av flerspråklige barns språk, og enkelte studenter peker på betydningen av lærernes kompetanse i arbeidet med flerspråklige barns språkutvikling. Avslutningsvis drøfter vi hvilken relevans disse funnene kan ha for arbeid med overgangen fra barnehage til skole, både for praksisfeltet og for de respektive lærerutdanningene.

Burns, A., Freeman, D. & Edwards, E. (2015). Theorizing and studying the language-teaching mind: Mapping research on language teacher cognition. *The Modern Language Journal*, 99(3), 585-601.

Freeman, D. & Johnson, K. E. (1998). Reconceptualizing the knowledge-base of language teacher education. *TESOL Quarterly*, 32(3), 397-417.

Barnehagelæreres ulike konseptualiseringer av 'språk'

Gunhild Tomter Alstad, Høgskolen i Innlandet, gunhild.alstad@inn.no

Gunhild Tveit Randen, Høgskolen i Innlandet, gunhild.randen@inn.no

Formålet med dette prosjektet er å utforske hva norske barnehagelærere legger i termen 'språk' når de arbeider med flerspråklige barn. Man har mye kunnskap om hvordan læreroppfatninger om språk har innflytelse på profesjonsutøvelsen, men man vet lite om hvordan dette arter seg i en barnehagekontekst. Studien er basert på teori om læreroppfatninger (teacher cognition) (Borg, 2008). Teori om språknormer, både enspråklige (Lahey 1988) og flerspråklige (Garcia 2008) er utgangspunkt for diskusjon av barnehagelærernes oppfatninger av hva språk er. Dataene i denne kvalitative studien består av dybdeintervjuer av barnehagelærere og videoopptak av samhandling mellom barnehagelærere og barn. Studien finner blant annet at barnehagelærerne forholder seg kritisk til antakelser om at små barn bruker og lærer enkelt språk, og de vektlegger et bredt spekter av ulike teoretiske tilnærminger, slik som språk som meningsdanning, språklig form (ordforråd, uttale etc.) og kognitivt krevende språkbruk. Studien viser imidlertid at en enspråklig forståelse av 'språk' ofte legges til grunn, blant annet ved at termen brukes mer generelt som 'norsk språk' og at en mer generisk eller flerspråklig forståelse ikke reflekteres. Diskusjonen av funnene viser hvordan barnehagelæreres oppfatninger av hva språk er, gjerne speiles i mer overordnede samfunnsdiskurser om språk, og slik sett legger viktige føringer for språkarbeidet i barnehagen. Garcías (2008) term 'kritisk flerspråklig bevissthet' tas i bruk for å diskutere hvordan lærerutdanningene kan utruste studentene for å imøtekomme nye språklige realiteter i barnehager.

Nøkkelord: språkferdigheter, læreroppfatninger, flerspråklig bevissthet

Referanser

Borg, S. (2015). *Teacher cognition and language education: Research and practice*. London: Continuum.

García, O. (2008). Multilingual Language Awareness and Teacher Education. In J. Cenoz & N. H. Hornberger (Eds.), *Encyclopedia of language and education: 6 : Knowledge about language* (2nd. ed. ed., pp. 385-400). New York: Springer.

Lahey, M. (1988). *Language disorders and language development*. New York: Macmillan.

Juni Söderberg Arnfast, lektor
NorS, Københavns Universitet

Når målet flytter sig - motivation over lang tid.

Trods de nye erkendelser inden for motivationsforskning gennem de seneste 20 år, støder man stadig på en forsimplet opfattelse af motivation hos meningsdannere og lovgivere. Dét ønsker jeg at udfordre.

Den teoretiske tilgang til motivation har bevæget sig fra definitioner baseret på øjebliksbilleder til at inddrage et tidsperspektiv og ikke mindst i de seneste 10 år også at inddrage selv-opfattelser som en del af beskrivelsen af motivation (fx Dörnyei 2005, 2009, Ushioda 2009, 2011; McIntyre et al 2009).

Med udgangspunkt i én case ønsker jeg at diskutere mulighederne for at beskrive motivation som drivkraft i sprogtilgængelsesprocessen ud fra en mere kompleks helhedsforståelse baseret på teorier om bl.a. selv-opfattelser og identitet. Min erkendelsesinteresse er at undersøge brugbarheden af forskellige tilgange til motivation. Er det fx muligt, at spørgsmålet om, *hvad* der motiverer sprogtilgængelsesprocessen bliver irrelevant, når indlærer opnår en vis sproglig kompetence og autonomi. Eller transformerer motivationen sig til en mere generel form for motivation, som er knyttet til indlærers generelle tilgang til at opøve særlige kompetencer?

I 2004 interviewede jeg polske Renata i forbindelse med et projekt om udtale og motivation. I 2018 fik jeg mulighed for at geninterviewe hende ud fra den oprindelige interview-guide, og det er min hensigt at sammenholde interviewene for at belyse, *hvordan* en indlærers egen beskrivelse af motivation kan ændre sig over lang tid samt at afdække Renatas evaluering af egne tidligere udsagn om sin motivation for at lære sprog.

Nøgleord: motivation, selv-opfattelse, identitet, long-term learning

Referencer:

Dörnyei, Z. (2005): *The Psychology of the Language Learner*. Routledge

Dörnyei, Z. (2009): The L2 Motivational Self System. In Dörnyei, Z. & Ushioda, E. (eds.): *Motivation, Language Identity and the L2 Self*. Multilingual Matters.

MacIntyre, P.D., Mackinnon, S.P., Clément, R. (2009): The Baby, the Bathwater, and the Future of Language Learning Motivation Research. . In Dörnyei, Z. & Ushioda, E. (eds.): *Motivation, Language Identity and the L2 Self*. Multilingual Matters.

Ushioda, E. & Dörnyei, Z. (2009): Motivation, Language Identities and the L2 Self. . In Dörnyei, Z. & Ushioda, E. (eds.): *Motivation, Language Identity and the L2 Self*. Multilingual Matters.

Ragnar Arntzen, Bjørn H. Kvifte, Ulf Rune Andreassen, Jannicke Karlsen
Høgskolen i Østfold & Universitetet i Oslo

Nasjonale prøver i lesing for ungdomsskoleelever som har andrespråket norsk som primærspåk

Norske ungdomsskoleelevers leseferdigheter følges gjennom nasjonale og internasjonale kartleggingsprøver. De nasjonale leseprøvene kartlegger elevenes leseforståelse gjennom deres evne til å finne informasjon, tolke, og vurdere innholdet i ulike typer tekster (Utdanningsdirektoratet, 2018). Som gruppe ser elever med minoritetsspråklig bakgrunn ut til å skåre lavere på denne typen tester sammenlignet med elever som har norsk som morsmål (Hvistendahl & Roe, 2009). Selv om elevenes språkforståelse og ordforråd ser ut til å forklare mye av disse forskjellene (Lervåg & Aukrust, 2010, Forfatterne, 2017), vil også andre faktorer kunne virke inn, spesielt etter hvert som elevene blir eldre.

I den foreliggende studien vil vi se nærmere på sammenhengen mellom testresultater og ulike karakteristika ved leseprøvene. Vi har analysert tekstene som ble benyttet til den nasjonale prøven i lesing for ungdomstrinnet i 2016 og 2017 med tanke på hvor utfordrende de er for leseren. Vi har deretter vurdert resultatene for disse leseprøvene på 8. og 9 trinn hos 16 elever som har norsk som andrespråk, men der andrespråket er blitt primærspåk (Montrul 2008) når de er kommet til ungdomstrinnet. Foreløpige analyser antyder at tekster som benytter avanserte litterære virkemidler som ironi og allegori, og tekster som er utradisjonelle eller har et overraskende innhold, kan være spesielt utfordrende for denne gruppen elever.

Hvistendahl, R.E. & Roe, A. (2009). Leseprestasjoner, lesevaner og holdninger til lesing blant elever fra språklige minoriteter. *Norsk pedagogisk tidsskrift*.

Lervåg, A.O., Aukrust, VG. (2010). Vocabulary knowledge is a critical determinant of the difference in reading comprehension growth between first and second language learners. *Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines*.

Montrul, S. (2008). *Incomplete acquisition in bilingualism*. Amsterdam: Benjamins.

Utdanningsdirektoratet (2018). Kva er nasjonale prøver? <https://www.udir.no/eksamen-og-prover/prover/nasjonale-prover/om-nasjonale-prover/>

Stikkord: Nasjonale prøver i lesing, andrespråk, primærspåk, teksttyper

Ove Bergersen, Universitetet i Stavanger

Nøkkelord: resonnerende språkbruk, spørsmålstyper, barnehager, flerspråklige barn, deltakelse

Flerspråklige barns deltakelse i resonnerende språkbruk

Barns aktive deltakelse i resonnerende språkbruk (inferential discourse) har vist seg å ha positive effekter på både majoritetsspråklige og minoritetsspråklige barns språkutvikling (Collins, 2016; Mascareño, Snow, Deunk, & Bosker, 2016). Flere studier antyder imidlertid at barns mulighet for deltakelse i åpne utforskende samtaler av en viss varighet er begrenset i nordiske barnehager, og at dette i særlig grad kan gjelde barn med en minoritetsspråklig bakgrunn (Gjems, 2008; Karrebæk, 2011; Olsen, 2017).

Denne presentasjonen diskuterer datamateriale fra et pågående forskningsprosjekt der det ble organisert samtaler med utgangspunkt i barns utforsking av naturfenomener og nærmiljø. Bilderepresentasjoner av objekter som skapte fascinasjon hos barna, ble brukt som utgangspunkt for samtaler (Harper, 2002). Barna i de flerspråklige barnegruppene var i alderen 3-5 år.

I presentasjonen vil sammenhenger mellom bilderepresentasjoner av fenomener, de voksnes spørsmål og barns resonnerende språkbruk bli diskutert. De foreløpige resultatene tyder på at mens kontekstuell støtte, spørsmålstype og det å fastholde et samtaleemne over tid synes viktig for å sikre alle barn deltakelse i resonnerende språkbruk, synes en aktiv og fortolkende lytting å være viktig for å forstå slik språkbruk.

Collins, M. F. (2016). Supporting Inferential Thinking in Preschoolers: Effects of Discussion on Children's Story Comprehension. *Early Education and Development*, 1-25.

Gjems, L. (2008). Voksnes samtalestøtte i barnehagen. *Norsk pedagogisk tidsskrift*, (5), 364-375.

Harper, D. (2002). Talking about pictures: a case for photo elicitation. *Visual Studies*, 17(1), 13-26.

Karrebæk, M. S. (2011). At blive et børnehavebarn: En minoritetsdrengs sprog, interaktion og deltagelse i børnefællesskabet. København: Københavnerstudier i Tosprogethed, Vol. 62.

Mascareño, M., Snow, C. E., Deunk, M. I., & Bosker, R. J. (2016). Language complexity during read-alouds and kindergartners' vocabulary and symbolic understanding. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 44, 39-51.

Olsen, T. M. (2017). Språkstimulering gjennom samtale. En studie av språklig samhandling, ordforråd og teksttyper i samtaler mellom ansatte og flerspråklige barn. Kristiansand: Universitetet i Agder

Elisabeth Bjugn, Universitetet i Bergen
Bård Uri Jensen, Høgskolen i Innlandet
Atle Kristiansen, Universitetet i Bergen
Else-Berit Molde, Universitetet i Bergen
Ingvild Nistov, Universitetet i Bergen
Katrinn Saarik, Universitetet i Bergen
Ilka Wunderlich, Universitetet i Bergen

Inn igjen med drill?

Et bruksbasert perspektiv på drill-øvinger i andrespråksundervisningen

Denne presentasjonen rapporterer fra en studie som undersøker hvordan man kan fremme automatisering av språkferdigheter i andrespråksundervisningen. Med andre ord; utgangspunktet er det velkjente gapet mellom deklarativ og prosedural kunnskap. Innsikt fra bruksbasert teori om andrespråklæring (f.eks. Bybee 2008; Ellis 2008, 2009; Ellis & Wulff 2015) antyder at grammatikkundervisning med fokus på metoder som legger til rette for implisitt læring kan være et nyttig supplement til det eksplisitte. Det finnes ulike retninger innen andrespråksundervisning forankret i en bruksbasert tilnærming (jf. Cadierno 2014); denne studien bygger på kognitiv lingvistikk og konstruksjonsgrammatikk samt psykolingvistisk innsikt om fonologisk korttidsminne og sekvens-læring (Ellis 1996, 2002; Goldberg & Casenhiser 2008, Martin & Ellis 2012).

Studien har et “pre-test, post-test, delayed-post-test-design” med en behandlingsgruppe og en kontrollgruppe (deltakerne var internasjonale universitetsstudenter og ansatte på et begynnerkurs i norsk). Behandlingen gikk ut på at deltakerne ble utsatt for høy frekvens i input med XVS-konstruksjonen etter et visst type-token-mønster (skewed input) inspirert av Goldberg & Casenhiser 2008; etterfulgt av output i form av repetisjon av samme konstruksjon. Fokuset er således både på manipulert input og output.

Det har blitt gjennomført to parallelle datainnsamlinger. Foreløpige resultat fra ett datasett viser statistisk signifikant forskjell mellom behandlingsgruppen og kontrollgruppen fra pre-test til post-test, og denne forskjellen vedvarer i delayed post-test.

Referanser:

Bybee, J. (2008). Usage-based grammar and second language acquisition. I P. Robertson & N. C. Ellis (Red.), *Handbook of Cognitive Linguistics and Second Language Acquisition* (s. 216-236). New York: Routledge.

Cadierno, T. (2014). *Usage-based linguistics and second language teaching*. Guest lecture at University of Bergen, June, 2nd 2014. <http://www.uib.no/en/node/77310>

- Ellis, N. C. (1996). Sequencing in SLA. Phonological memory, chunking and points of order. *Studies in Second Language Acquisition*, 18 (1), 91-126.
- Ellis, N. C. (2002). Frequency effects in language acquisition. A review with implications for theories of implicit and explicit language acquisition. *Studies in Second Language Acquisition*, 24 (2), 143-188.
- Ellis, N. C. (2008). Explicit and implicit knowledge about language. I J. Cenoz and N. H. Hornberger (Red.), *Encyclopedia of Language and Education*, Volume 6: Knowledge about Language, 1–13. Springer Science+Business Media LLC.
- Ellis, N. C. (2009). Optimizing the input: Frequency and sampling in usage-based and form-focused learning. I M. Long, M. & C. Doughty (Red.), *The Handbook of Language Teaching* (s. 139-158). Wiley-Blackwell
- Ellis, N.C. & Wulff, S. (2015). Usage-based approaches to SLA. I B. VanPatten & J. Williams (Red.). *Theories in Second Language Acquisition* (s. 75-93). New York: Routledge
- Goldberg, A. & Casenhiser, D. (2008). Construction learning and second language acquisition. I P. Robertson & N. C. Ellis (Red.), *Handbook of Cognitive Linguistics and Second Language Acquisition*, (s. 197-215). New York: Routledge.
- Martin, K. & Ellis, N. C. (2012). The roles of phonological STM and working memory in L2 grammar and vocabulary learning. *Studies in Second Language Acquisition*, 34 (3), 379-413.

Siv Björklund & Katri Hansell

Åbo Akademi

Tidigareläggning av det andra inhemska språket inom småbarnspedagogik i Finland

Syftet med presentationen är att undersöka en modell för att tidigarelägga det andra inhemska språket inom småbarnspedagogiken i Finland och analysera effekterna på den språkliga interaktionen i gruppen. Presentationen utgör en fallstudie med fokus på pedagogernas användning av det andra inhemska språket (finska) i undervisningen av en grupp femåringar i svenskt daghem.

I Finland är undervisning i det andra inhemska språket obligatorisk i den grundläggande utbildningen. Ifråga om finska för svenskspråkiga elever är det vanligt att man börjar läsa språket i åk 3, men tendensen är att tidigarelägga språket. I vår studie börjar barnen redan i fem års ålder. Över huvud finns nu i Finland ett stort intresse för att tidigarelägga språk (UKM, 2017).

Kontexten för vår studie är en kommun där svenskan dominerar. Enligt bildningsväsendet i kommunen behöver eleverna en mera kommunikativ förmåga att uttrycka sig på finska och en språkstig (Kielistigen) från småbarnspedagogik till åk 9 har utarbetats. Kielistigen inleddes hösten 2018 med en grupp femåringar och det planerade programmet kan definieras som mindre omfattande tvåspråkig undervisning (se UBS, 2014).

Materialet utgörs av inspelningar av pedagogerna i femåringsgruppen (ca 35 timmar) och av observationsschema, intervju, enkät och Kielistigens didaktiska plan för femåringar. Data analyseras med tanke på hur interaktionen och språken i gruppen planeras, utförs, uppfattas och utvärderas av gruppens pedagoger. Preliminära resultat visar att finska oftast används i rutinartade och planerade undervisningssituationer och att användningen av finskan också öppnar för språklig medvetenhet hos barnen.

UBS (2014). Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen.

UBS (2016). Grunderna för planen för småbarnspedagogik. Föreskrifter och anvisningar.

UKM (2017). Flerspråkighet som resurs. Förslag till åtgärder För utvecklingen av den nationella språkreserven i Finland.

Nyckelord: tidigareläggning, det andra inhemska språket, mindre omfattande tvåspråkig undervisning

Catharine E. (Rineke) Brouwer

Syddansk Universitet

Managing diversions from educational gameplay in the multilingual preschool classroom

Based on a corpus of video-recordings of preschool classrooms, this study explores episodes in educational contexts. The data comprise small group activities for children with a multilingual background, typically playing educational games, in a Danish preschool context. These activities are interactionally established as a *main* activity, in that they are announced, agreed upon and prepared for jointly by the participants.

Gameplay, as well as other educational activities, can be seen as 'preplanned': Specific constellations of materials (tangible objects such as coins, manuals, pictures, boards, pawns, cards, books) point at specific courses of action to be taken, in the same way as documents may play an activity-organizing role (Prior, 2004(1997)). For example, a deck of cards with pairs of identical pictures is recognizable as material for playing 'memory', and thus indexes playing this game involving specific courses of possible actions. However, as conversation analytic work has shown, participants in interaction do not necessarily follow rules or instructions. Furthermore, although specific constellations of material objects may index a fixed sequence of action, such materials may afford for other uses. This study analyses episodes in which the participants divert from playing the (educational) game. Using conversation analysis, it seeks to answer the following questions:

How do the participants create and recognize actions as diversions from the main activity?

How do the participants orient to such diversions as either side sequences (Jefferson, 1972) with relevance for the educational project or rather as interruptions of that project?

It is found, that both teacher and children have techniques to indicate that they are shifting away (or back into) main activities. Furthermore, it can be shown that the participants constantly negotiate how side or main activities are educationally relevant. The findings of the study are discussed in relation to the pedagogy of early second language learning specifically, and preschool pedagogy more broadly.

Jefferson, G. (1972). Side sequences. In D. Sudnow (Ed.), *Studies in sociol interaction* (pp. 294-338). New York, NY: The Free Press.

Prior, L. (2004(1997)). Doing Things with Documents. In D. Silverman (Ed.), *Qualitative Research* (pp. 76-94). London, Thousand Oaks (CA) & New Delhi: Sage.

Keywords

Educational gameplay, Preschool, Early second language learners,
Second language pedagogy, Conversation Analysis

Line Burholt Kristensen & Katrine Falcon Søby
Københavns Universitet

Learner grammar vs. native grammar - do native speakers always know best?

Grammar anomalies occur in all kinds of written texts – whether the author is a second language learner or a native speaker. With the current study, we explore similarities and differences between the error profiles of L2 learners and native speakers of Danish. In L2 research, errors are commonly defined in contrast to an L1 standard (Lennon 1991). However, this comparison is problematic as native speakers also produce grammar anomalies (Søby & Kristensen, to appear).

In a corpus study of grammar anomalies, we compare the grammar in essays written by L2 learners of Danish to that of essays written by Danish high school students. The L2 essays are produced by 28 L1 English speakers who study Danish at beginners' level (5.685 words in total). The L1 essays (61.803 words in total) are produced by 36 high school students for their final exam.

We describe the primary challenges for the L2 group, which include V2 word order, adverb placement, inflections of verbs and adjectives and issues with gender and number. The proportion of morphological and syntactic anomalies is more than four times higher in L2 essays compared to L1 essays. However, some aspects of Danish grammar seem more challenging to native speakers of Danish than to second language learners, e.g. the use of the reflexive pronouns *sin/sit/sine* and the inflection of modal verbs and adjectival adverbs (e.g. *ekstrem(t)* 'extreme(ly)'). We discuss how these differences may be related to differences in acquisition of grammatical categories.

References

- Lennon, P. (1991). Error: Some Problems of Definition, Identification, and Distinction. *Applied Linguistics* 12(2), 180-196.
- Søby, K.F. and L. Kristensen (to appear) Hjælp! Jeg har mistede min yndlings rød taske – et studie af grammatikafvigelse. *Ny Forskning i Grammatik* 26.

Keywords: grammar; anomalies; error analysis; grammatical categories

Michael Dal
Islands Universitet
Det undervisningsvidenskabelige Fakultet
Stakkahlíð
105 Reykjavík
Island.

Abstract:

Dansk som fremmedsprog på en halv tandem!

- resultater af 20 års arbejde med udsendte dansklærere til Island.

Dette paper redegør for resultaterne af over 20 års arbejde med udsendte danske rejselærere til Island.

Projektet har siden sin start været inspireret af sprogindlæring i tandem. Med tandem-læring henvises der til en undervisningsform, hvor fremmedsprogs elever møder og arbejder med elever, som har målsproget som modersmål (Vasallo og Telles, 2011). Det er en læringsform, som bygger på to principper: et princip om gensidighed og et princip om selvstændighed. Princippet om gensidighed bygger på, at begge deltagere tænkes at få noget ud af samarbejdet (Pors, 1999). Princippet om selvstændighed bygger på, at eleverne bliver bedre til at tage et fælles ansvar for deres egen læring. Dette tænkes at ske via elevernes arbejde med at finde et egnet emne for deres kollaboration. I dag foregår elevernes tandems-arbejde oftest over internettet (Biondo, 2011). I herværende projekt er der dog ikke tale om elevsamarbejde, men om et lærer-til-lærer samarbejde. Redegørelsen bygger på en spørgeskemaundersøgelse, som hvert år udsendes til de modtagende islandske dansklærere, afslutningsrapporter og interviews med over 30 islandske dansklærere vedrørende resultaterne af rejselærernes arbejde i skolerne. Dataindsamlingen bygger således på en blanding af kvantitative og kvalitative metoder. Nogle af de markante resultater af analyserne er, at mundtligheden har fået en større vægtning i danskundervisningen i grundskolen. Aktivitetslæring og problembaserede indlæringsformer er blevet synligere og fået en mere central placering

Nøgleord:

Tandem læring, lærer-til-lærer samarbejde, samarbejdsprojekt, gensidighed, autonomi.

Referencer:

Biondo Saloma, A. (2011). Collaborative Language Learning in Teletandem: A Resource for Pre-Service Teacher Education. *PROFILE Issues in Teachers' Professional Development*, 13(1), 139-156.

Pors, H. (1999). Projekt International Tandem Network. *Sprogforum. Tidsskrift for sprog- og kulturpædagogik*, 13.

Vassallo, M. L. og Telles, J. A. (2011): Foreign Language Learning In-Tandem: Theoretical Principles and Research Perspectives, *The ESpecialist: Research in Language for Specific Purposes*, Vol. 27 (1), s. 83-118.

Susanne Duek, Anna Lindholm & Birgitta Ljung

Karlstads universitet, Sverige

Läxor i skolans läsundervisning för flerspråkiga elever

Läxor är för de flesta yngre elever en väsentlig del av skolans läsundervisning. Genom läxor förflyttas skoluppgifter till hemmiljön. Läsläxor kräver ofta ett praktiskt, tidsmässigt och innehållsligt samarbete mellan elever och föräldrar. Både läsning och läxor är komplexa fenomen där sociala och kulturella villkor har betydelse, och för elever med utländsk bakgrund är ofta språket avgörande. Kritik har riktats mot att läxor kan förstärka skillnader i elevers studieresultat och därmed minska likvärdigheten i svensk skola. Läxornas syfte, hur de förbereds och hur de följs upp har avgörande betydelse för elevers lärande och motivation. Pilotprojektet tar utgångspunkt i Literacy Engagement Framework (Cummins, 2015) och forskning om samverkan mellan flerspråkiga hem och skola kring läxor (Strandberg, 2013). Forskning som undersöker om och hur läsläxor ges på ett differentierat sätt är begränsad.

Syftet med projektet är att bidra med kunskap om hur läsläxor fungerar för flerspråkiga elever i årskurs 3. Forskningsfrågorna är:

- 1) Vilka läsläxor ges i ämnet svenska/svenska som andraspråk?
- 2) Hur sker arbetet med läsläxorna i skolan respektive hemmet?
- 3) Hur ges och följs läxorna upp i klassrummet?

Projektet genomförs i en klass under årskurs 3, där minst 50% av eleverna har utländsk bakgrund. Datamaterialet samlas in under våren 2019. Det består av klassrumsobservationer som följs upp genom intervjusamtal med lärare, föräldrar och elever. Datamaterialet analyseras genom kvalitativ innehållsanalys. Några tentativa resultat presenteras.

Nyckelord: Läsläxa, flerkulturell undervisning, årskurs 3

Referenser

Cummins, J. (2015). Language Differences that Influence Reading Development: Instructional Implications of Alternative Interpretations of the Research Evidence. I P. Afflerbach (red.), *Handbook of Individual Differences in Reading: Reader, Text, and Context*. New York, NY: Routledge.

Strandberg, M. (2013). *Läxor om och för kulturell mångfald med föräldrars livserfarenheter som resurs – några kritiska aspekter*. Doktorsavhandling i didaktik. Institutionen för pedagogik och didaktik nr 25, Stockholms universitet.

Sofia Esmann Busch

Roskilde Universitet.

Folkeskolens to danskfag – en undersøgelse af minoritetselevers muligheder for deltagelse i folkeskolens danskfag

Det er velkendt, at karaktergennemsnittet ved folkeskolens prøver dokumenterer en markant forskel mellem minoritets- og majoritets elever (Danmarks Statistik 2014:79; SFI, 2013). Der er dog skoler, som formår at få minoritets elever til at opnå faglig fremgang på trods af de signifikante forskelle ved prøverne i faget dansk (EVA, 2013). Disse forskelle markerer en forskningsmæssig interessant og udforsket del.

Der er indsamlet empiri fra fire 9. klasser på to sammenlignelige folkeskoler.

Gennem analyse af case samt interview med dansklærere og minoritets elever diskuteres udvalgte temaer, som på nuværende tidspunkt tegner et billede af de muligheder, der fremmer eller hæmmer minoritets elevers muligheder for deltagelse:

- 1) Sammenhænge mellem lærerens valg af opgaver i danskundervisningen og perspektiver på deltagelse
- 2) Sammenhænge mellem danskfagets formål og muligheder for deltagelse
- 3) Sammenhængen mellem opgaver med krav om produktion i praksisfællesskaber og muligheder for deltagelse.

Casene og interviewene, der udgør empirien, analyseres ud fra et kritisk pædagogisk ståsted. De centrale begreber: ”sparekasse-princip”, generative-temaer og praksisfællesskaber tager afsæt i kritiske pædagoger som Pablo Freire og Sonia Nieto samt Etienne Wenger og Jean Laves teori om praksisfællesskaber.

I medfør af lov om karaktergennemsnit ved optagelse på ungdomsuddannelse er karaktererne i dansk betydningsfulde, og kan stille elever ulige i forhold til adgang til videre uddannelse. Minoritets elever med et andet sprogligt udgangspunkt end modersmålet dansk, måles i netop dansk modersmålsnorm ved folkeskolens prøver.

Nøgleord: danskfag, (u)lighed, deltagelse, praksisfællesskab

Freire, Pablo (2013) *De undertryktes Pædagogik*. Kbh.: Christian Ejlers Forlag

Holmen, Anne (2011) *Den gode gartner og ukrudtet. Om minoritets elever i grundskolens danskfag*. I Haas, C. m.fl. (red.) *Ret til dansk. Uddannelse, sprog og kulturarv*. Aarhus Universitetsforlag.

Kristjánsdóttir, Bergthóra (2018) *Uddannelsespolitik i nationalismens tegn*. Aarhus Universitetsforlag.

Nieto, Sonia (1996) *Affirming Diversity*. USA Longman Publishers

Wenger, Etienne (2004) *Praksisfællesskaber*. Kbh.: Hans Reitzels Forlag

Natalia Ganuza, Uppsala University; David Karlander, The University of Hong Kong; Linus Salö, KTH Royal Institute of Technology

Weaves of symbolic violence: Domination and complicity in research on multilingualism

This paper discusses the interface of method and symbolic violence that may develop in the power play between researchers and informants in sociolinguistic research. It revisits an archived recording from research on non-standard Swedish in multilingual urban areas conducted in the early 2000 (e.g., Boyd 2010). The recording captures a discussion between four boys about their chances of having sex with one of the female researchers. This piece of data is rife with symbolic violence. Most obviously, the sexist conversation enacted a masculinized form of symbolic violence onto the researcher. This was, however, not the only direction in which the violence was executed. As argued by Bourdieu and Wacquant (1992), symbolic violence involves two fundamental elements – domination and complicity. In the case at hand, the boys' sexist language *likewise* conformed to dominant expectations on their linguistic behavior. As the reanalysis shows, the informants were aware of prevalent negative appraisals of their non-standard Swedish, and, seemingly, acted in line with these expectations. This strategy, we argue, is symbolic complicity of the kind that the Bourdieusian expectation foresees. Yet another subordination to the dominant vision occurred when the researchers captured the sexually aggressive conversation on tape and then exempted it from publication. We contend that deepened attention to such data, and to the apprehensions, stakes and actions made in response to it, is valuable to scholarship on multilingualism, as it beckons researchers to reflect upon the forms of symbolic power and domination that are woven into their research.

References:

Bourdieu, P. & Wacquant, L. (1992). *An Invitation to Reflexive Sociology*. Cambridge: Polity.

Boyd, S. (2010). Research on language in multilingual urban settings in Sweden. In: P. Quist & B. A. Svendsen (Eds.), *Multilingual Urban Scandinavia: New Linguistic Practices*. Clevedon: Multilingual Matters.

Key words: multilingualism, sociolinguistic methods, symbolic violence, domination, complicity, non-standard Swedish

Anne Golden & Toril Opsahl

Universitetet i Oslo

Norsk er norsk og polsk er polsk «and never the twain shall meet»? En studie av kommunikasjon blant polakker i Norge

Kommunikasjonsutfordringer befinner seg ikke nødvendigvis bare på et lingvistisk nivå, men involverer kulturelle og ideologiske aspekter. For å kunne investere i språklæringspraksiser må innlæreren både selv forestille seg som medlem av målspråksamfunnet (Norton 2013) og gis muligheter til det. For innlærerne må bakgrunnskunnskaper re-fortolkes og reforhandles for å gis mening i en ny kontekst. Erfaring med språklig differensiering og variasjon er svært ulik i Polen og Norge (Garbacz 2014; Opsahl 2018), og kulturelle stereotypier kan potensielt påvirke kommunikasjonen mellom første- og andrespråkstalere. Slike stereotypier kommer også til syne i media, blant komikere, o.l., og kan bidra til en semiotisk utvisking (jf. Irvine & Gal 2000) og skape endimensjonale identiteter uten rom for variasjon.

Studien vi rapporterer fra, har en todelt metodologiske tilnærming. Den første delen, som vi vektlegger her, kartlegger stereotypiske forestillinger om polakker gjennom en diskursanalyse av norske medieframstillinger. I del to presenteres disse stereotypiene for fokusgrupper bestående av polske L2-talere av norsk. Deltakerne blir bedt om å dele reaksjoner og opplevelser de selv har hatt i møte med språklig og kulturell variasjon, og med det prototypisk norske og polske. Deltakernes narrativer danner videre grunnlag for analyse av hvordan kulturelle forestillinger og holdninger påvirker muligheter for forhandling av legitimitet og aktørskap i andrespråksinteraksjon (Pavlenko 2007; Golden & Lanza 2013; Jølbo 2014; Kramsch 2009). Studien vil kunne bidra til dypere forståelse av sosiokulturelle utfordringer blant polske L2-talere av norsk og økt innsikt i interkulturell kommunikasjon mer allment.

Referanser (utvalg)

Norton, B. 2013. *Identity and language learning: Extending the conversation*. 2nd edition.

Bristol: Multilingual Matters.

Pavlenko, A. 2007. Autobiographical narratives as data in applied linguistics. *Applied*

Linguistics 28 (2): 163–188.

Nøkkelord: Kommunikasjonsutfordringer; Stereotypier; Kulturelle forestillinger; Polakker i medieframstillinger

Språklig praksis og behov blant internasjonalt ansatte på norske universitet og høyskoler

Ann-Kristin H. Gujord, Else Berit Molde, Anna-Marie Kjøde Olsen og Ilka Wunderlich

Universitetet i Bergen

Nøkkelord: internasjonalt ansatte, språklig praksis, narrativ analyse

Vi vil presentere utvalgte resultater fra et pågående prosjekt om den språklige praksisen til en lite utforsket gruppe andrespråksinnlærere: internasjonalt ansatte i universitets- og høyskolesektoren i Norge. Dette er en spesiell gruppe høyt utdannede innvandrere. De fleste har kommet i jobb før de har tilegnet seg språket i samfunnet, og det engelske språket har en særskilt posisjon i sektoren de hører til.

Målet med prosjektet er å utforske hvilken plass og vilkår det norske språket har hos denne gruppen andrespråksinnlærere.

Prosjektet baserer seg på to ulike typer data: en elektronisk spørreundersøkelse og 20-30 semistrukturerte dybdeintervju, som blir samlet inn vinteren 2018/2019. Spørreundersøkelsen pågår enda på mange av de høyere institusjonene (nesten 1600 respondenter til nå). Intervjudeltakerne vil bli tilfeldig selektert til fire ulike utvalg (kvinner og menn med germansk L1-bakgrunn og kvinner og menn med ikke-germansk L1-bakgrunn).

Hovedfokuset i innlegget vil være på intervjudataene. Vi vil kort redegjøre for tidligere relevant litteratur før vi presenterer det metodiske grunnlaget for innhenting, gjennomføring og analyse av intervjudataene. Sentrale stikkord er narrativ analyse og Grounded theory. En sentral del av innlegget vil også være funn fra analysene og foreløpige tolkninger av dem.

Litteratur

Merika, J. (2014). Linguistic realities at the University of Copenhagen. Parallel language use in practice as seen from the perspective from international staff. I A. K. Hultgren, F. Gregersen, J. Thøgersen & H. Haberland (red.), *English in Nordic Universities: Ideologies and Practices*. Amsterdam: Benjamins

Kirilova, M. & Angouri, J. (2017). Workplace Communication Practices and Policies. I S. Canagarajah (red.). *The Routledge Handbook of Migration and Language* (s. 540–557). London: Routledge.

Strauss, A., & Corbin, J. (1998). *Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Susanna Hakulinen

Université Bordeaux-Montaigne, Sorbonne Université & Tammerfors universitet

Learner motivation in the Case of Swedish and Finnish as L2: Cross-comparison of the Ecolinguistic Learning Contexts of Finland, France and Sweden

The aim of my article is to shed light on the question of learner motivation in the case of learning Swedish or Finnish at the university level in Finland, France and Sweden. Why have the students chosen to learn these “small” languages? What are their goals? How do they get motivated and report on their motivation?

The data comes from my ethnographic field studies from 2013-2015 and consists of open questionnaire responses and follow-up interviews with university students (N=109). The method used to analyse the data is content analysis. Based on the quotations of my interviewees (N=78), I argue that it could be useful to challenge the tendency to favour so called integrative motivation and undermine instrumental motivation when speaking of success in language learning.

In fact, my data reveals that the learners in Finland are all motivated by the idea of getting a diploma and a job thanks to Swedish. In Sweden, the learners study Finnish for relational or other personal reasons whereas in France, they study Nordic languages out of curiosity or dreaming of a new life in a Nordic country. Imagination boosts the French learners. However, the determinate and goal-oriented Finnish students do not lag behind the others – indeed they devote more time to deliberate learning than do their more integratively oriented Swedish and French colleagues. They also report high levels of learning enjoyment. These results will be explained against the ecolinguistic context of the learners.

I will also discuss the theory of L2 motivational self-system developed by Zoltan Dörnyei (Dörnyei, Al-Hoorie, 2017) and its updated concepts, such as the rooted self (MacIntyre et al., 2017) concerning heritage language learners, and the multilingual self (Henry, 2017) to explore their usability to make sense of my research data. The dynamic and context-dependent character of motivation will be highlighted.

Keywords: Swedish, Finnish, learner motivation, contexts

References:

MacIntyre, P. D., Baker, S. C. & Sparling, H. (2017). Heritage passions, heritage convictions and the rooted L2 self: Music and Gaelic language learning in Cape Breton, Nova Scotia. *Modern Language Journal*, 101, 501–516.

Christina Hedmann & Ulrika Magnusson
Stockholms universitet

Implementeringsutrymme för flerspråkigt lärande i en F-6-skola med hög andel nyanlända elever

I presentationen exemplifieras och diskuteras flerspråkig undervisningspolicy och dess implementeringsutrymme i en F-6-skola med hög andel flerspråkiga och nyanlända elever (jfr *implementational* och *ideological spaces*, Hornberger, 2002; Cassels Johnson, 2010). Studien baseras på etnografiskt fältarbete i den aktuella skolan under mer än en ettårsperiod, vilket har genererat fältanteckningar och audioinspelningar från lektioner samt intervjuer med modersmållärare, svenska som andraspråkslärare samt skolledning. Implementeringsutrymme identifieras både på (1) skolledningsnivå och (2) lärarnivå. På den första nivån identifieras agentivitet i förhållande till hur pedagogiska och språkliga resurser används, t.ex. i den relativt höga andelen lokalanställda modersmållärare och deras organisatoriska utrymme samt i ett flexibelt förhållningssätt till introduktionsklasser. På den andra nivån identifieras de lokala modersmållärares egen agens utifrån den balansakt de utför i förhållande till en stelbent makropolicy. Denna policy ger förvisso utrymme för ämnet modersmål och för studiehandledning men verkar även begränsande om antaganden om elevernas flerspråkighet inte överensstämmer med hur den faktiskt ser ut. Lärarna utmanar makropolicyns språkkategoriseringar genom att anpassa tillgången till studiehandledning och modersmålsundervisning till skolans språkekologi. Modersmållärares agentivitet avspeglas även i deras kompensatoriska åtgärder i förhållande till skolans resurser avseende tillgång på läromedel och skönlitterära böcker. Vi argumenterar för vikten av att identifiera och synliggöra den här typen av lokal implementering där aktörer söker optimera *skolsystemets infrastruktur för flerspråkigt lärande*. Detta är särskilt viktigt om det också finns bristdiskurser om flerspråkiga elever.

Nyckelord: flerspråkig undervisningspolicy, implementeringsutrymme, ideologiskt utrymme, agency, flerspråkigt lärande

Henry, A. (2017). L2 motivation and multilingual identities. *Modern Language Journal*, 101, 548–565.

Dörnyei, Z. & Al-Hoorie, A. H. (2017). The motivational foundation of learning languages other than Global English: Theoretical issues and research directions. *The Modern Language Journal*, 101(3), 455-468.

En konstruktionsgrammatisk modell för tillägnan av additional languages

Steffen Höder, Julia Prentice, Sofia Tingsell

Konstruktionsgrammatik och kognitivt inriktade grammatiska modeller har haft stort inflytande på den strukturella språkvetenskapen de senaste decennierna. Emellertid har modellerna tills helt nyligen inte använts för att beskriva flerspråkighet. I det här föredraget presenterar vi en modell för en konstruktionistisk förståelse av flerspråkighet.

Modellen baseras på diasystematisk konstruktionsgrammatik (DCxG) (Höder 2018), som, liksom annan bruksbaserad konstruktionsgrammatik, ser språket som (endast) en uppsättning konstruktioner. En konstruktion är en form kopplad till en specifik funktion, med olika grader av abstraktion och komplexitet (Goldberg 2013). Såväl enstaka ord som grammatiska mönster och idiom utgör konstruktioner. Så är t.ex. formen [*X och X*] en konstruktion, där X kan ersättas av t.ex. ett adjektiv (*dum och dum*) och vars funktion är att omförhandla semantiken hos X. På individnivå innebär denna språksyn att språk(kunskaper) utgörs av en samling konstruktioner, ett mentalt konstruktikon.

DCxG behandlar en individs olika språk som ingående i *ett* mentalt konstruktikon. Tillägnan av ytterligare språk (eng. *additional language(s)*, AL) förstås som ett begränsat antal processer som vidgar och/eller förändrar en individs konstruktikon, där tidigare inlärd språk fungerar som en ständigt tillgänglig resurs; konstruktioner läggs till eller modifieras i konstruktikonet.

Alla konstruktioner är länkade inom individens mentala konstruktikon. Vidare är konstruktionerna taggade med information om konstruktionens pragmatiska egenskaper, såsom restriktioner för deras användning, t.ex. för ett visst register eller det vi vanligen kallar ”ett språk”. Många konstruktioner kan utnyttjas i flera register, medan andra bara är tillämpliga för ett visst register, eller ”språk”.

Den här modellen lämpar sig väl för att beskriva och konstruktionistiskt förklara centrala begrepp inom flerspråkighetsfältet. I det här föredraget presenteras det konstruktionsgrammatiska korrelatet till begrepp som AL-tillägnan, interimsspråk och translanguaging med hjälp av AL-material på svenska.

Nyckelord:

konstruktionsgrammatik, AL-tillägnan, interimsspråk, flerspråkighet

Referenser:

- Goldberg, Adele 2013. Constructionist Approaches I: Thomas Hoffmann & Graeme Trousdale (red.). *The Oxford Handbook of Construction Grammar*, s. 15–31. Oxford: Oxford University Press.
- Höder, Steffen 2018. Grammar is community-specific: Background and basic concepts of Diasystematic Construction Grammar. I: Hans Boas & Steffen Höder (red.). *Constructions in contact. Constructional perspectives on contact phenomena in Germanic languages*, s. 37–70. Amsterdam: Benjamins.

Konstruktioner i en genrepedagogisk kontext

Camilla Håkansson, Göteborgs universitet

Nyckelord: konstruktionsgrammatik, andraspråksinläring, genrepedagogik

I andraspråksundervisning är grammatik och ordinläring två självklara beståndsdelar men uppmärksammas ofta var för sig. Ett alternativ är att fokusera på språkliga mönster där grammatik och ord kombineras. Med mönster, eller *konstruktioner*, menas här 'konventionaliserade kombinationer av form och betydelse', oavsett språklig nivå, komplexitet och abstraktionsgrad (Goldberg 2013).

I presentationen redogörs för en studie med fokus på konstruktioner i en genrepedagogisk undervisningskontext. Undersökningen genomfördes på en storstadsskola med en stor andel flerspråkiga elever, där man sedan ett år tillbaka implementerar genrepedagogisk undervisning. Studien följer arbetet i svenskämnet för årskurs 6 under cirkelmodellens fyra faser (Kuyumcu 2013). I studien undersöks de konstruktioner som uppmärksammas i undervisningen om den förklarande textaktiviteten (jfr Holmberg 2009). Materialet utgörs av observationer, ljudinspelningar och elevtexter. Undersökningen är en delstudie i ett avhandlingsprojekt.

Det finns ett ökande intresse för att undersöka språkinläring och konstruktionsgrammatik (bl.a. Ellis 2013), men forskning om konstruktionsgrammatik i undervisning är däremot begränsad. I min presentation vill jag exemplifiera konstruktioner i den förklarande textaktiviteten och visa ett användningsområde för konstruktionsgrammatik i språkundervisningen.

Referenser

- Ellis, Nick 2013. Construction Grammar and Second Language Acquisition. I: Hoffmann & Trousdale (red.). *The Oxford Handbook of Construction Grammar*. Oxford & New York: Oxford University Press. S. 348–378.
- Goldberg, Adele E. 2013. Constructionist Approaches. I: Hoffmann & Trousdale (red.). *The Oxford Handbook of Construction Grammar*. Oxford & New York: Oxford University Press. S.15–31.
- Holmberg, Per 2009. Text, språk och lärande. Introduktion till genrepedagogik. I: Olofsson (red.). *Symposium 2009. Genrer och funktionellt språk i teori och praktik*. Stockholm: Stockholms universitets förlag. S. 13–27.
- Kuyumcu, Eija 2013. Genrepedagogik som verktyg i språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt och lärande. I: Hyltenstam & Lindberg (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. S. 605–631.

Gisela Håkansson, Høgskolen i Østfold och Lunds universitet

Ragnar Arntzen, Høgskolen i Østfold

Modersmålets betydelse i norsk andraspråksinlärning

En del andraspråksforskning fokuserar på senare stadier i andraspråksinlärningen och utgår ifrån korrekthet som mätmetod, medan andra tar utgångspunkt i de tidigaste faserna och ser på när strukturer dyker upp. Dessa två perspektiv ger olika versioner av andraspråkstillägnande. I norsk andraspråksforskning har man ofta hämtat data från den senare fasen i inlärningen och undersökt modersmålets inflytande på andraspråkstillägningen (Golden mfl. 2017). Ett exempel på detta är ASK-projektet i Bergen där man samlade in en korpus av texter skrivna av inlärare med olika modersmål.

Den tidiga inlärningen har fått mindre uppmärksamhet i norsk forskning. En teoretisk inriktning som lägger fokus på tidiga utvecklingsfaser är Processbarhetsteorin (PT; Pienemann 1998). Här spelar modersmålet en annorlunda roll. Inlärare kan bara använda drag från modersmålet när de nått en viss processningsförmåga i andraspråket (Pienemann et al 2005). Man överför alltså inte strukturer från modersmålet i tidiga faser. Dessa kan bara överföras när inlärarna har börjat processa drag i andraspråket som finns i förstaspråket.

PT opererar med fem nivåer för inlärning av målspråkets grammatik. I denna studie har vi eliciterat norska strukturer från tre nivåer (attributiv kongruens, predikativ kongruens, bisatsordföljd) hos 16 unga andraspråksinlärare med fyra olika modersmål. Resultaten visade att den individuella variationen mellan barnen var större än variationen på gruppnivå utifrån modersmålet. Huruvida strukturen fanns i barnens modersmål var alltså inte avgörande för behärskning i tidig fas av andraspråket.

Golden, A., Jarvis, S. & Tenfjord, K. (2017). *Crosslinguistic Influence and Distinctive Patterns of Language Learning*. Bristol: Multilingual Matters.

Pienemann, M. (1998). *Language Processing and Language Development: Processability Theory*. Amsterdam: Benjamins.

Pienemann, M., Di Biase, B., Kawaguchi, S. & G. Håkansson (2005). Processing constraints on L1 transfer. I: J. F. Kroll & A. M. B. DeGroot (red.). *Handbook of Bilingualism: Psycholinguistic Approaches*. NY: Oxford University Press

Nyckelord: språktillägnande, transfer, Processbarhetsteorin

Päivi Iikkanen

University of Jyväskylä

Investment in Language Learning: Surviving in Finland in Finnish?

Language skills lie at the heart of whether newcomers' achieve or are denied access into a new society. Parents of small children find it especially challenging to juggle between domestic and childcare duties and learning a new language (Vouyioukas & Liapi 2013). This study examines the interplay between the language learning and integration trajectories of two migrant women over a three-year period. The study shows that by investing (Norton 2000) in language learning, the participants were able to acquire a wider range of symbolic and material resources. This, in turn, increased the value of their cultural capital and granted them access to the target community. The data consists of two case studies of migrant women with very different starting points in terms of their aspirations and language learning opportunities. Their learning trajectories were examined by using a clock task (Mäntylä, Pietikäinen & Dufva 2009) and timeline analysis (Tasker 2018). Findings highlight the importance of allowing people to proceed on their individual integration trajectories, which helps them discover their true potential.

Keywords: language learning, migrant, investment

References

Mäntylä, K., Pietikäinen, S., & Dufva, H. 2009. Kieliä kellon ympäri: perhe monikielisyiden tutkimuksen kohteena [Languages around the clock: family as a target of research in the study of multilingualism]. *Puhe ja kieli*, 29(1), 27-37.

Norton, B. 2000. *Identity and language learning: Gender, ethnicity and educational change*. Essex: Longman.

Tasker, I. 2018. Timeline analysis of complex language learning trajectories: Data visualisation as conceptual tool and method. *Applied Linguistics Review* 9 (2-3), 449-473.

Vouyioukas, A. & Liapi, M. 2013. Coping with Deskilling: Strategies of Migrant Women Across European Societies. In Anthias F., Kontos M., Morokvasic-Müller M. (eds.) *Paradoxes of Integration: Female Migrants in Europe. International Perspectives on Migration*, 79-96. Dordrecht: Springer.

Liivi Jakobson
Högskolan Dalarna

Teachers' written feedback practices and their beliefs in a course of Swedish as a second language for adult beginners

The main focus of research on teacher written feedback has concerned intermediate and advanced L2 students in adult learner classrooms. Indeed, there is little published material concerning beginner level written texts and teachers' views of their own feedback practices (Jakobson, 2018). This study investigated teacher written feedback practices and how they aligned with their beliefs about feedback practices in a course of Swedish as a second language for adult beginners.

The participants included three experienced instructors teaching in a web-based course of Swedish. The initial data source focused on teachers' actual feedback. For investigating this, a feedback analysis model was developed and applied, using three main sources of data: First, teachers' comments on 60 texts were categorized and classified from twelve students. Second, qualitative data was collected during individual interviews with the teachers in combination with the third source, written questionnaires.

Feedback analysis revealed that the teachers mostly responded about language accuracy and used neutral information and suggestions in the form of statements and imperatives. The results from the analysis of the comments were then compared to the teachers' prioritizations and beliefs. Even though there were discrepancies and variations between the teachers about their preferences, they found that using questions was as one of the most important ways of giving feedback but were also difficult to formulate. In line with other studies (Lee, 2009), this study indicated that there exists a tension between the teachers' preferences of giving feedback and their actual feedback practices. The teachers argued that discrepancies between their practices and preferences were due to time and technical problems in web-based contexts. Individual differences between teachers may play a part in results showing contracting patterns.

Keywords: adult beginners, teacher written feedback practices, teacher beliefs

References

Jakobson, L. (2018). Teacher written feedback on adult beginners' writing in a second language. Research gaps and theoretical perspectives. *ITL - International Journal of Applied Linguistics*, 169, 235–261.

Lee, I. (2009). Lee, I. (2009). Ten mismatches between teachers' beliefs and written feedback practice. *ELT Journal*, 63, 13–22.

Bård Uri Jensen
Høgskolen i Innlandet

Leksikalske frekvensbånd i norske L2-tekster

De siste tiårene har forskning på *leksikalsk variasjon* eller *leksikalsk diversitet* i stor grad fokusert på repetisjonsbaserte mål, særlig type/eksemplar-rate (TTR) eller varianter av dette. Som Jarvis (2013) peker på, er TTR et variasjonsmål som mangler et fornuftig konstrukt, og *leksikalsk kompleksitet* bør heller sees som et sammensatt fenomen med flere prinsipielt uavhengige dimensjoner, som "volume, abundance, variety, evenness, dispersion, specialness, and disparity" (Jarvis, 2017, s. 549). Én slik dimensjon kan være knyttet til de ulike leksikalske enhetenes sannsynlighet for å opptre i en tekst, som i sin tur kan operasjonaliseres som den leksikalske enhetens frekvens i et relevant referansekorpus. Denne type statistiske beregninger kan bli ganske avanserte, noe som ikke bare fører til vanskelige utregninger, men som dessuten gjør sammenhengen mellom konstruktet og operasjonaliseringen mindre tilgjengelig og tolkningen av resultatene mer utfordrende (Jensen, 2017). Dette er et argument for å basere beregningene på en matematisk enklere teknikk med frekvensbånd (Laufer & Nation, 1995) i stedet for individuelle frekvenser for hver leksikalsk enhet, selv om dette reduserer informasjonsmengden i analysen.

Dette innlegget utforsker teknikken med frekvensbånd på tekster hentet fra Norsk andrespråkkorpus (ASK) med tanke på å optimalisere valg av grenseverdier mellom båndene og å velge de beste metodene for å analysere resultatene statistisk.

Jarvis, S. (2013). Defining and measuring lexical diversity. I S. Jarvis & M. Daller (Red.), *Vocabulary knowledge: Human ratings and automated measures* (s. 13-44). [s.l.]: John Benjamins.

Jarvis, S. (2017). Grounding lexical diversity in human judgments. *Language Testing*, 34(4), 537-553.

Jensen, B. U. (2017). *Leksikosyntaktiske trekk og skriveverktøy: En kvantitativ undersøkelse av tekster skrevet for hånd og på tastatur av elever i VG1*. (Ph.d.-avhandling). Universitetet i Bergen, Bergen. Hentet fra <http://bora.uib.no/handle/1956/16998>

Laufer, B. & Nation, P. (1995). Vocabulary size and use: Lexical richness in L2 written production. *Applied Linguistics*, 16(3), 307-322.

Nøkkelord: leksikalsk kompleksitet, frekvensbånd, korpus, statistisk analyse

Nina Haugen Jensen
VIA University College

Titel: Overgangen fra modtagelsesklasse til almenklasse

Forskningsfokus: Nyankomne elever

Nøgleord: Nyankomne, modtagelsesklasseundervisning, modtagelsestilbud

Redegørelse for forskningsinteresse:

I forlængelse af min deltagelse i forskningsprojektet *Sproglig praksis i og omkring modtagelsesklassen* (https://www.ucviden.dk/portal/files/45465144/Sproglig_praksis_i_og_omkring_modtagelsesklassen_juni_2016.pdf) og i udvikling af materialet "Hele vejen rundt om elevens sprog og ressourcer" (HVR) har jeg fra efterår 2018 til sommer 2019 i samarbejde med Aarhus Kommunes stået for et pilotprojekt i form af et aktionslæringsforløb med det mål at forbedre kommunens modtagepraksis. Som en del af projektet har jeg klædt modtagelsesklasselærerne og almenlærere der i samme periode modtog elever fra modtagelsesklassen på til at bruge HVR. De ca. 30 modtagelsesklasselærere brugte HVR efterår 2018 på udvalgte elever. Forår 2019 er turen kommet til i et kortere forløb at møde de almenlærere der modtager de elever, som i perioden indsluses i almenklasser.

Jeg vil i min præsentation udfolde eksempler på tre typer udfordringer – illustreret med cases:

- Samarbejdet mellem modtagelsesklasselærere og almenklasselærere
- Modtagelsesklasselærere og almenklasselæreres syn på hvad en elev skal kunne (herunder hvad Fælles Måls fokus er)
- Lærerkompetencer i de to undervisningskontekster

Datamateriale og metodisk grundlag

Lærernes dokumentation af opfølgning på elevens udvikling og udsagn fra det samlede aktionslæringsforløb udgør mit materiale. Jeg har i min analyse af forløbet en overvejende etnografisk tilgang; jeg forsøger ikke at generalisere, men vise et hjørne af en påtrængende og aktuel problemstilling i al dens kompleksitet: Den almene undervisnings møde med de nyankomne elever.

Teoretisk grundlag (udvalgte titler):

- Litteraturstudie om modtagelsesklasser, Undervisningsministeriet (2015)
- Nilsson, J. F. (2015). Från inkluderande exkluderande till exkluderande inkluderande?: Elevröster om övergången från förberedelsesklasser till ordinära klasser. I Bunar, N. (Ed.). Nyanlända och lärande – mottagande och inkludering. Natur & Kultur, Stockholm.
- Dugaard, Line Møller (red.), Jensen, Nina Hauge (red.) & Kristensen, K. S. (red.), 2018: Nyankomne elever i skolen: Sprogpedagogiske perspektiver på basisundervisning i dansk som andetsprog, Aarhus: Kvan

”Språkrav”, ”språkplikt” och ”språkstest” – språkideologier i valrörelsen

Christoffer Johansson, Göteborgs universitet

I samband med riksdagsvalet i Sverige 2018 lanserades flera politiska förslag som innebar krav på färdigheter i svenska språket i relation till migration till Sverige, exempelvis språkrav för medborgarskap och språkplikt för asylsökande. Detta paper syftar dels till att klargöra vilka språkideologier som ligger bakom dessa krav, dels till att synliggöra samband med den mediedebatt som analyseras i Milani (2007) och som uppstod under valrörelsen 2002 då Folkpartiet lanserade ett förslag om språkstest för medborgarskap. Med hjälp av en korpusbaserad metod (Corpus-Assisted Discourse Analysis) har 285 tidningsartiklar publicerade i svensk dagspress mellan den 1 januari 2018 och den 9 september 2018 analyserats. Resultatet av studien visar bl.a. att förslag om krav på färdigheter i svenska språket i relation till migration till Sverige å ena sidan framställs, i mediedebatten, som medel som både tillvaratar enskilda migranternas intressen och bidrar till ökad integration i samhället i stort. Å andra sidan synliggör ett språkideologiskt betraktelsesätt att förslagen mer implicit är uttryck för en-nation-ett-språk-ideologin (jfr Blommaert & Verschueren 1998) och att de snarare används för att ställa krav på en viss grupp i samhället vars färdigheter i svenska språket utmålas som otillräckliga och som en bidragande orsak till en rad olika problem i det svenska samhället. Genom att i mediedebatten rikta uppmärksamhet mot migranternas språkfärdigheter, snarare än mot migranter i sig, kan de politiska förslagen bli vad Blackledge (2005) beskriver som symboliska medel för att utöva diskriminering.

Nyckelord: språkideologi, Corpus-Assisted Discourse Analysis, språkstest, medborgarskap, Sverige

Referenser:

Blackledge, Adrian (2005). *Discourse and power in a multilingual world*. Amsterdam: Benjamin

Blommaert, Jan & Verschueren, Jef (1998). *Debating diversity: analysing the discourse of tolerance*. London: Routledge

Milani, Tommaso M. (2007). *Debating Swedish: language politics and ideology in contemporary Sweden*. Diss. (sammanfattning) Stockholm: Stockholms universitet, 2007

Ordförståelsens betydelse för en- och flerspråkiga elevers läsförståelse i naturvetenskapliga ämnen

Sofie Johansson, Anna Lyngfelt

Keywords: ordförståelse, flerspråkighet, bedömning, naturvetenskap, läsförståelse

Forskningsprojektet SALT, (Science and Literacy Teaching), med finansiering från Vetenskapsrådet, syftar till att stödja lärares språkundervisning i de naturvetenskapliga ämnena i årskurs 7-9. I flera internationella studier har det konstaterats att elevers kunskaper över tid (2000-2012) i bl.a. läsförståelse och naturvetenskapliga ämnen försämras (OECD Pisa, 2015). Forskning visar att kunskap om ordens betydelse är grundläggande för förståelse av innehållet i undervisningen (Saville-Troike 1984).

Forskningsfrågan i denna delstudie är om det finns ett samband mellan ordkunskap och läsförståelse i en naturvetenskaplig skolkontext. I studien användes ett ordkunskapstest för att bedöma den receptiva kunskapen om ämnesrelaterade ord i naturvetenskap. Ett läsförståelsetestet för att besvara frågor om textrelaterad, associativ och interaktiv textrörlighet, enligt textrörlighetsbegreppet (Linder et al. 2010).

I studien har *mixed methods* tillämpats då ordkunskapstestet var kvantitativt och läsförståelsetestet kvalitativt. 80 en- och flerspråkiga elever från fyra högstadielklasser i årskurs 9 i två större städer i Sverige deltog i studien.

Samband mellan ordkunskap och läsförståelse har undersökts genom statistisk klusteranalys. Resultatet visar olika indelningar av elevgrupper där alla har god eller mycket god kunskap om ord. Eleverna grupperas på olika sätt beroende på vilken typ av textrörlighet som avses. Textrelaterad rörlighet behärskar 75% av eleverna. Associativ rörlighet och interaktiv rörlighet behärskar 40% av eleverna. Korrelation mellan god ordkunskap och läsförståelse är tydlig, framför allt gällande associativ och interaktiv textrörlighet.

Linder, C., Östman, L., Roberts, D. A., Wickman, P. O., Ericksen, G., & MacKinnon, A. (2010). Scientific literacy and students' movability in science texts. In *Exploring the landscape of scientific literacy* (pp. 84-99). Routledge.

Saville-Troike, Muriel (1984). What really matters in second language learning for academic achievement? *TESOL quarterly*, 18(2), 199-219.

PISA (2015). 15-åringars kunskaper i naturvetenskap, läsförståelse och matematik

<http://www.skolverket.se/statistik-och-utvardering/internationella-studier/pisa/svenska-elever-bättre-i-pisa-1.255083>

Carla Jonsson

Stockholm University

”You should be able to hold your presentations in both languages”: Multilingual literacies in the workplace

Keywords: multilingual literacies, multimodality, translanguaging, workplace

Abstract:

Professionals who work in global companies in Sweden are in their daily work expected to speak, read, and write in at least Swedish and English. By looking at texts from two companies, the paper will address the following questions:

- How are different languages and other semiotic resources used in written texts?
- What factors influence the choice and use of languages and other semiotic resources?

The data was collected by linguistic ethnographic methods, e.g. observation/shadowing and interviews, at two companies in the Stockholm area. The data of particular relevance here are written texts, e.g., emails, documents, notes and PowerPoint presentations. These texts are analyzed together with interview data where participants discuss their writing practices.

Theoretically the article builds on concepts such as *multilingual literacies* (Martin-Jones & Jones 2000) multimodality (Kress & Van Leeuwen 2006) and *translanguaging* (García & Li Wei 2014).

The results show that professionals decide which languages to write their texts in based on e.g. imagined readers and potential use of a text. An overall finding is that also when a text is monolingual, the practices around that text – e.g. the writing of the text, the notes to presentations – are often multilingual.

The data comes from the research project ‘Professional Communication and Digital Media’ (Marcus and Amalia Wallenberg Foundation, 2016-2019).

References:

García, Ofelia & Li Wei. 2014. *Translanguaging: Language, Bilingualism and Education*. New York: Palgrave Macmillan.

Kress, Gunther & Van Leeuwen, Theo. 2006. *Reading images: the grammar of visual design*. 2. ed. London: Routledge.

Martin-Jones, Marilyn & Kathryn Jones. 2000. Introduction: Multilingual literacies. In: M. Martin-Jones & K. Jones (eds.) *Multilingual literacies: Reading and writing different worlds*, Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins Publishing, p. 1-15.

Päivi Juvonen, Linnéuniversitetet

Marjo Yli-Piipari, University of Helsinki

Maria Ahlholm, University of Helsinki

Russian minors learning Finnish negation during transitional school year: the case of propositional denial

In this paper we analyze, how propositional denial develops in two primary school aged learners' communication, during their first school year in Finnish school. By propositional denial we refer to certain types of standard negation (see Miestamo 2005) where the denial is tightly contextual (see Kotilainen 2007), such as in the following example:

Teacher: se on kyllä koira se ei oo susi 'that is actually a dog it is not a wolf'

Anton: but this is not koira 'but this is not a dog'

The denied proposition ("dog not wolf"-view) precedes the denying utterance that includes an opposite view ("not dog"-view).

Our focus participants are two Russian speaking students (9 and 11 years) acquiring Finnish during their first school year in Finland. We study the acquisition through scrutinizing the longitudinal development of negatives over a period of eight months, from September to April. The recorded classroom data enable describing the linear development of each participating individual.

The results show three phases in acquiring propositional negation. 1) In the initial phase, September to December, the propositional denials are translingual, constructed of English/Finnish or Russian/Finnish. 2) In the intermediate phase, from December to February, the denial is expressed in learner Finnish, with e.g. unconventional person inflection. 3) The third phase is found from March to April, where the asymmetrical Finnish negation, especially the auxiliary *e-* conjugated in person and number, have mostly become conventionalized.

In this presentation, examples of the aforementioned phases are displayed and discussed in detail.

References

Kotilainen, Lari. 2007. *Kiellon lumo. Kieltoverbitön kieltokonstruktio ja sen kiteytyminen*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Miestamo, Matti. 2005. *Standard Negation. The Negation of Declarative Verbal Main Clauses in a Typological Perspective*. Berlin: Mouton de Gruyter.

Key words: negation, Finnish, recently arrived students, language development

Päivi Juvonen, Linnéuniversitet
Ingrid Lennartson-Hokkanen, Stockholms universitet

Nyckelord: nyanlända, translanguaging, matematik

Ämne och språk i matematikundervisning för nyanlända gymnasieelever

Föredraget är en delstudie i projektet *Nyanlända elever i gymnasieskolan - en tvärvetenskaplig studie om språkutveckling, ämnesspråk och social inkludering* som pågår från 2018 till 2022. Syftet med projektet är att utveckla teorier om inkluderande flerspråkig undervisning och bidra till att utveckla verksamheter. Frågeställningar söker besvara frågor om nyanlända gymnasieelevers språkutveckling, ämnesutveckling och sociala inkludering. Utifrån ett språkvetenskapligt flerspråkighetsperspektiv studeras hur nyanlända elevers språkutveckling och lärande främjas i skolans ämnen vilket i sin tur inverkar på möjligheter till fortsatta studier eller arbete efter skolan. Den huvudsakliga metodiska ansatsen är kvalitativ och materialet samlas in bl.a. genom deltagande observation, policydokument, intervjuer och enkäter. För analys av kvalitativa data tillämpas språketnografisk och funktionell språkanalys (Copland & Creese 2015, Halliday 1999).

I föredraget presenteras preliminära resultat från en delstudie som fokuserar på interaktionsmönster och stötningsstrategier i matematikundervisning observerade hos en lärare under en sexveckorsperiod. I dessa data blir matematikundervisningen ett tillfälle för andraspråkutveckling, vilket åskådliggörs när läraren bygger på elevernas tidigare erfarenhet och kunskaper t.ex. genom *translanguaging* (jfr García & Li Wei 2014). Därutöver framgår att meningsskapande och delaktighet främjas vilket synliggörs när läraren uppmärksammar hur elevernas olika kompetenser fungerar som resurser vid problemlösning.

Resultaten tyder på att läraren tillvaratar elevernas tidigare kunskaper, vilket präglar undervisningen vilket i sin tur resulterar i att elevernas olika språk blir en resurs i lärandet.

Copland, Fiona & Creese, Angela. 2015. *Linguistic Ethnography: Collecting, Analysing and Presenting Data*. SAGE Publications Ltd.

García, Ofelia & Li Wei 2014. *Translanguaging: Language, Bilingualism and Education*. London, United Kingdom: Palgrave Macmillan Pivot.

Halliday, M.A.K. 1999. Grammar and the construction of educational knowledge. In Berry, R., B. Asker, K. Hyland & M. Lam (Eds.). *Language Analysis, Description and Pedagogy*, 70–87. Hong Kong: The Hong Kong University of Science and Technology.

Linda Kahlin och Hedda Söderlundh, Södertörns högskola.

Flerspråkiga kommunikationskedjor i arbetslivet. Från instruktion till resultat på arbetsplatser med polska och estniska hantverkare i Sverige.

Språkval, interaktion, flerspråkighet, arbetskraftsinvandring

I projektet arbetskraft från Östersjöområdet undersöker vi hur mer eller mindre tillfällig arbetskraft från Polen och Estland hanterar sin språkliga yrkesvardag i Sverige. Vi är framför allt intresserade av personer inom bygg och anläggning, och mer specifikt när och hur olika språkliga resurser används i relation till olika uppgifter, deltagare och situationer i praktiskt arbete. Projektet strävar efter att fördjupa sociologiska och sociolingvistiska teorier om migration och språk i globaliseringens tidevarv (se t.ex. Coupland 2003, Blommaert 2010) och syftar på ett övergripande plan till att ge ytterligare kunskaper om flerspråkiga praktiker och flerspråkigt arbetsliv på den europeiska arenan. Materialet består av observationer med tillhörande videoinspelningar av situationer i arbetet, men också av intervjuer. Metodologisk kombineras etnografiska studier av situerad kommunikation med CA-inspirerad samtalsanalys.

I föredraget presenteras analyser av sekvenser som innehåller instruktioner från arbetsledare till utförare i samband dels med ett anläggningsjobb med polska och svenska hantverkare, dels med underhållsarbete i stadsmiljö med estniska utförare på ett svenskt företag. Vi visar bland annat hur information förs vidare i arbetskedjan med hjälp av språkbyten och direktöversättningar, hur kroppsspråket (peka, visa) blir en gemensam resurs i kommunikation mellan talare av olika språk och hur artefakter används för effektiv kommunikation. Resultaten visar att kommunikationen är tydligt uppgiftsorienterad och att språkval blir en effektiv resurs för att bland annat adressera olika personer i gruppen under pågående arbete. En iakttagelse är att estniskan och polskan utgör resurser på arbetsplatserna vid sidan om engelska som lingua franca, både för de enskilda individerna och för de svenska företagen.

[Blommaert, J., 2010: *The Sociolinguistics of Globalization*. Cambridge.](#)

[Coupland, N., 2003: Introduction: Sociolinguistics and Globalization. I: *Journal of Sociolinguistics* 7\(4\). S. 465-472.](#)

Martha Sif Karrebæk & Marta Kirilova

Københavns Universitet

Tolkemøder i det offentlige: En sociolingvistisk analyse

I en tid karakteriseret af mobilitet bliver den offentlige sektor i stigende grad konfronteret med borgernes sproglige diversitet. I møder mellem institutionelle repræsentanter og borgere, som antages ikke at mestre det officielle sprog i tilstrækkeligt omfang, er det almindeligt at anvende tolke, for at det bliver muligt for det offentlige at udføre sine forskellige funktioner. Tolkens opgaver, rolle og ansvar er beskrevet i forskellige håndbøger og guidelines, men de institutionelle repræsentanter, tolken og borgerne har også forskellige (og til tider modstridende) forventninger til det tolkede møde. Tolkning medierer betydning, men selvom tolken er en essentiel bidragsyder til den betydningskabende proces (Wadensjö 2008), er tolkede møder generelt funderet på et i øvrigt velkendt sæt af antagelser om sprog og kommunikation, som understreger etsprogede samtaler som den mest passende form for kommunikation. Forventningerne til tolken er dog mangesidede og til tider modstridende. Det kan skabe problemer for retssikkerhed (Angermeyer 2005, Stern 2018) og få alvorlige konsekvenser for udfaldet af institutionelle møder (Maryns 2014). Overordnet tilbyder tolkede møder indsigt i den måde, som sproglige og kulturelle ideologier og forståelser kan være i konflikt med samfundets sociale, kulturelle og sproglige diversitet.

I denne præsentation vil vi fremlægge data indsamlet i forbindelse med et nyt forskningsprojekt om tolkning i den offentlige sektor i Danmark (INTERPRETING). Vi vil inddrage gruppeinterviews og spørgeskemaer, der er gennemført med såvel tolke som institutionelle repræsentanter. Vi vil vise, hvordan deltagerne formulerer deres forståelser af det tolkede møde, herunder forventninger til og forståelser af egen og andre deltagers roller og ansvar. Vi vil sammenligne nogle af disse diskurser med massemedierede diskussioner om tolkning. Sluttelig vil vi diskutere nogle af de ideologier om sprog og kommunikation i tolkede møder, som vi kan finde i Danmark i dag.

Nøgleord: tolkning, ideologi, sociolingvistik

LearnNoWYouth – et webbasert norskkurs for ungdom

Kjelaas, Irmelin kjelaas@ntnu.no
Øvregaard, Åsta asta.ovregaard@ntnu.no
Ommeren, Rikke van rikke.van.ommeren@ntnu.no

Siden 2000 har andelen innvandrerelever med kort botid og begrensa norskkompetanse, økt betydelig i norsk skole (Bakken & Hyggen, 2018). Flere studier viser at denne elevgruppa har svakere læringsutbytte enn jevnaldrende majoritets elever. De har lavere karakterer (ibid.), svakere resultater på nasjonale prøver og lavere gjennomføringsgrad i videregående opplæring (Rambøll, 2016). Med de omkostningene frafall og manglende mestring har for den enkelte eleven og for samfunnet, er det viktig at denne elevgruppa tilbys ei språkopplæring som ivaretar de språklige og kommunikative ferdighetene som er nødvendige for å lykkes i skole, arbeid og ev. videre studier. For å motivere elevene til den krevende oppgaven det er å lære et nytt språk, er det dessuten viktig at opplæringa tar utgangspunkt i deres erfaringer, forutsetninger og interesser (Cummins, 2017) og er engasjerende (Gee, 2004).

Det finnes få læreverker i norsk tilpassa denne elevgruppa. I stedet har mange skoler benytta læringsressurser for yngre barn eller voksne, som mange lærere rapporterer at virker lite motiverende på elevene. På bakgrunn av dette har forsknings- og innovasjonsprosjektet *Language, Integration, Media* [LIM] utvikla et eget webbasert læreverker kalt *LearnNowYouth* med målsetting om å appellere til nyankomne ungdommer både i språklig og tematisk innhold, og i didaktiske tilnærminger. Særlig sentralt står prinsippet om å skape såkalte affinitetsrom i opplæringa, det vil si arenaer «where groups of people are drawn together because of a shared, strong interest or engagement in a common activity» (Gee, 2004) og på grunn av dette har en sterk motivasjon for læring.

Læreverket er utvikla i samarbeid mellom forskere, andrespråklærere og minoritetsspråklige elever, og blir pilotert våren 2019. Vi vil følge piloteringa med deltakende observasjon, workshops med lærere og samtaler med elever og lærere, og vil i dette innlegget presentere foreløpige funn.

Nøkkelord: elever med kort botid, norsk som andrespråk, læreverker, affinitetsrom.

Natalia Kołaczek (Adam Mickiewicz University in Poznań)

Huvudet, bilen och författaren: implicit bestämdhet i svenska läroböcker och i polska studenters inläraarsvenska ur ett didaktiskt perspektiv

Bestämdhet uppfattas som en svår kategori i svenska av forskare, lärare och inlärare av svenska. Som särskild svår framstår implicit bestämdhet.

I min doktorsavhandling har jag försökt utvidga beskrivningen på implicit bestämdhet i svenskan och reda ut hur polska inlärare av svenska använder indirekta anaforer i sitt inläraarspråk på olika inlärningsnivåer. Analysen av tre populära läroböcker för svenska som andraspråk för nybörjare (*Rivstart*, *Mål* och *Svenska utifrån*) visar att studenternas fokus dras först och främst till formbildningen och inte formvalet. Anaforisk bestämdhet används tidigt och frekvent för introduktion av nya strukturer medan implicit bestämdhet är marginaliserad trots att sådana fraser är mer frekventa i språket. Tack vare undersökningar genomförda bland polska studenter av svenska på Institutionen för skandinavistik vid Adam Mickiewicz-universitetet i Poznań har jag utarbetat ett förslag på svårighetshierarki av olika fraser som uttrycker implicit bestämdhet baserat på dess bruk i grammatiska test och texter skrivna av de polska inläraarna. Hierarkin omfattar bl.a. meronymer, fraser som uttrycker egenskaper, tillhörande, funktioner och element i konceptuella scheman samt fraser vars tolkning kräver kunskap om omvärlden.

Syftet med min presentation är att diskutera resultaten ur språkdidaktiskt perspektiv och söka moment där implicit bestämdhet kan introduceras i läromaterialen med hänsyn till den föreslagna svårighetshierarkin och ämnescirklar som presenteras i läroböckerna.

Nyckelord: implicit bestämdhet, svenska som andraspråk, polska inlärare av svenska

Referenser:

Ekerot, L. J. (2011). *Ordföljd, tempus, bestämdhet. Föreläsningar om svenska som andraspråk*.

Malmö: Gleerups.

Kołaczek, N. (2018). *Bestämdhet och indirekta anaforer i svenskan ur främmandespråksperspektiv: en studie av polska studenters svenska*. Poznań: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza. Opublicerad doktorsavhandling <http://hdl.handle.net/10593/24210>

Schwarz, M. (2000). *Indirekte Anaphern in Texten: Studien zur domänengebundenen Referenz und Kohärenz im Deutschen*. Tübingen: Max Niemeyer.

Tvåspråkiga Haparandaungdomars språkande och språkliga positionering ur ett diakront perspektiv

Jaana Kolu
Östra Finlands universitet

Haparanda är Sveriges finskaste kommun: cirka 40 procent av befolkningen är födda i utlandet och största delen av dem är födda i Finland. Majoriteten av eleverna i fyra av Haparandas sju skolor har finska som första språk. Finska språket har första gången gått förbi svenskan som elevernas vanligaste modersmål.

Syftet med denna studie är att ur ett diakront perspektiv (2014-2019) utforska tvåspråkiga (svenska/finska) ungdomars språkande och språkliga positionering i informella samtal utanför klassrumskontext i skolan. Jag söker svar på följande forskningsfrågor: 1) Sker det någon förändring i fokuselevernas användning av språkresurserna under fem års tid? 2) Finns det något samband mellan vilket språk som dominerar i samtalen och hur ungdomarna positionerar sig som språktalare? 3) Hur förklarar ungdomarna själva de eventuella förändringarna i sitt språkbruk?

Materialet består av inspelningar med fyra fokuselever som jag har följt under åren 2014–2019 från årskurs 8 i grundskolan till årskurs 3 i gymnasiet. Eleverna har spelats in när de parvis samtalat med varandra vid fyra inspelningstillfällen. Inspelningsmaterialet har kompletterats med enkäter om ungdomarnas språkliga bakgrund och intervjuer som gjordes efter det sista inspelningstillfället.

Den sista inspelningen gjordes i februari 2019. Efter inspelningen fick ungdomarna se och höra utdrag från de fyra inspelningarna de varit med i och svara på frågor i intervjun, t.ex. om de själva märkt att det skett några förändringar i deras språkbruk under de här fem åren och vad de i så fall tror de kan bero på.

Kolu, Jaana 2017. *"Me ollaan mukana tässä experimentissä" Lingvistiska resurser och språkpraktiker i tvåspråkiga ungdomssamtal i Haparanda, Stockholm och Helsingfors*. Jyväskylän universitet: Jyväskylä Studies in Humanities 317. <https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/54078>

Engblom, Charlotte 2004. *Samtal, identiteter och positionering. Ungdomars interaktion i en mångkulturell miljö*. Stockholm: Almqvist & Wiksell International.

Nyckelord: *tvåspråkighet, språkande, positionering*

Iwona Kowal

Jagiellonian University

Att korrigera sin text som nybörjare och avancerad inlärare. En longitudinell studie av självkorrigeringar i L3-svenska

Nyckelord: skrivprocess, självkorrigeringar, individuella skillnader

Att skriva en text på ett främmande språk är en krävande uppgift. Inläraren måste inte bara tänka igenom vad han eller hon vill skriva ned utan också på vilket sätt innehållet ska formuleras så att hela texten blir förstådd, bra skriven och helst felfri. Textproduktionen innebär därför alltid en oupphörlig kontroll och bedömning av texten med hänsyn till dess form och innehåll. Tidigare studier av självkorrigeringar hos andraspråksinlärare har t.ex. visat att dessa oftare rättar stavfel eller formella, språkliga fel än gör konceptuella ändringar (t.ex. New 1999, Stevenson, Schoonen, de Glopper 2006) eller att andelen konceptuella ändringar stiger i takt med utvecklingen av språkfärdigheter i främmandespråket (Kowal 2011).

I föredraget ska en longitudinell studie presenteras i vilken texter skrivna av flerspråkiga svenskinlärare analyserades med hänsyn till rättelsernas orientering, dvs. typografiska, språkliga och konceptuella ändringar. Texterna samlades under de tre första åren av språkinläringen – den första datainsamlingen ägde rum efter den första terminen och den sista (sjätte) – efter det tredje året. Analysen visade att andelen självkorrigeringar minskade men att denna minskning inte var betydande. Dessutom kunde stora individuella skillnader observeras vilka i sin tur kan antyda att språkbehärskningsnivå inte alltid påverkar inlärarnas beteende under språkproduktionen.

Kowal, I. (2011). Online Revisions in FL Writing. General Rules and Individual Differences [In:] J. Arabski, & A. Wojtaszek (Eds.) *Individual Learner Differences in SLA*. Bristol: Multilingual Matters, 2011, s. 309-320.

New, E. (1999). Computer-aided writing in French as a foreign language: A qualitative and quantitative look at the process of revision. *The Modern Language Journal*, 83(1), 80–97.

Stevenson, M., Schoonen, R., de Glopper, K. (2006). Revising in two languages: A multi-dimensional comparison of online writing revisions in L1 and FL. *Journal of Second Language Writing* 15(3), s. 201-233

Bergthóra Kristjánsdóttir lektor ph.d. Aarhus Universitet, DPU

Dansk, dansk som andetsprog og minoritetsmodersmål i kamp om anerkendelse

Gennem analyse af en case fra forskningsprojektet *Demokrati og fagdidaktik* vil jeg diskutere fagbeskrivelser af udvalgte sprogfag i det statslige curriculum, Fælles mål. Casen omhandler fagbeskrivelserne af folkeskolefagene dansk, dansk som andetsprog og (minoritets)modersmål, hvor fokus er på, hvordan disse tre fag komplementerer hinanden gennem status og hierarkier.

Fagbeskrivelserne, der udgør empirien, analyseres ud fra et kritisk diskursanalytisk ståsted. De centrale begreber: anerkendelse, ligestilling og demokrati tager afsæt i den tyske socialfilosof Axel Honneths anerkendelsesteori og den danske sociolog Christian Horsts teori om retslig lighed, etnicitet og demokrati i uddannelserne. Fagbeskrivelserne for de tre fag stiller målgrupperne, fagene er møntet på, ulige i forhold til adgang til retslig anerkendelse gennem tilbud om undervisning. Når sproglige minoritets elever bliver elever i skolen omkring 1970'erne holder myndighedsrepræsentanter op med at italesætte dansk som et modersmål. Modersmål er siden da blevet identificeret med sproglige minoritets elever med det resultat, at undervisning i (minoritets)modersmål begrænses mest muligt, ligesom undervisningen i dansk som andetsprog bliver et perifert tilbud til de få. Faget dansk naturaliseres som *sproget*.

Nøgleord: anerkendelse, curriculum, (u)lighed, sprogfag, sprogpolitik

Holmen, Anne (2011) Den gode gartner og ukrudtet. Om minoritets elever i grundskolens danskfag. I Haas, C. m.fl. (red.) *Ret til dansk. Uddannelse, sprog og kulturarv*. Aarhus. Aarhus Universitetsforlag.

Honneth, Axel (2003) *Behovet for anerkendelse*. Kbh.: Hans Reitzels Forlag.

Honneth, Axel (2006) *Kamp om anerkendelse*. Kbh.: Hans Reitzels Forlag.

Horst, Christian (2017) *På ulige fod – etniske minoritetsbørn som et skoleeksempel*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.

Kristjánsdóttir, Bergthóra (2018) *Uddannelsespolitik i nationalismens tegn*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.

Kristjánsdóttir, Bergthóra (in proces) Sprogfag i kamp om anerkendelse. I Haas, C. & Matthiesen, C. (red) *Demokrati og fagdidaktik*. Aarhus. Aarhus Universitetsforlag.

Phillips, Louise & Schrøder, Kim (2005). Diskursanalytisk tekstanalyse. I Järvinen, Margaretha & Mik-Meyer, Nanna (red.), *Kvalitative metoder i et interaktionistisk perspektiv: interview, observationer og dokumenter*.: Hans Reitzels Forlag.

Nyere tysk og norsk andrespråksforskning - temaer og trender

I tråd med «the multilingual turn» utforskes i dag innlæreres muligheter til å bruke hele sitt lingvistiske repertoar i læringsøyemed. Samtidig viser en gjennomgang av tidsskriftet *NOA* få spor av at andrespråksforskere utnytter bredden i egen plurilingvale kompetanse. Internasjonalt er andrespråksforskningens lingua franca engelsk, og forskningen domineres av bidrag fra engelskspråklige land. Forskere fra andre språksamfunn siteres oftest ut fra deres engelskspråklige publikasjoner. Formålet med prosjektet som legges fram her, er å belyse temaer og trender i tysk andrespråksforskning og sammenlikne med norsk forskning. Materialet for den tematisk analysen er artikler i sentrale tyske tidsskrifter (bl.a. *Deutsch als Fremdsprache* og *Zielsprache Deutsch*) og *NOA* i perioden 2008-2017. Noe av den omfattende bokpubliserte tyske faglitteraturen blir også trukket inn. Den tyske forskningen har utspring i de lange tradisjonene for å undervise tysk som fremmedspråk over hele verden, men reflekterer i økende grad også erfaringer Tyskland har gjort seg som et sentralt europeisk migrasjonsland. Dette gjør denne forskningen relevant også i nordisk sammenheng.

Delstudien som legges fram i innlegget, bygger primært på artikkelsammendragene, men tvilstilfeller er sjekket mot artiklene. I analysen brukes en tilpasning av en modell som er utviklet i studier av norsk andrespråksforskning, der det skilles mellom en innlærerspråklinje, en språk- og kulturkontaktlinje, en didaktisk linje og en språkssystem og -brukslinje (jf. Kulbrandstad, 2015; Golden mfl. 2007). Et foreløpig resultat er at den tyske tidsskriftspubliserte andrespråksforskningen i mindre grad utforsker innlærerspråk, og at den didaktiske forskningen har større vekt på selve undervisningen.

Referanser

Golden, A.mfl. (2007). Norsk andrespråksforskning – utviklingslinjer fra 1980 til 2005. *NORDAND*. 2 (1), 5-43.

Kulbrandstad, L.I. (2015). Fra arbeidsskrift til tidsskrift. En analyse av de første tretti årene av *NOA*. *NOA*. 30 (1-2), s.10-39.

andrespråksforskning, tidsskriftanalyse, faghistorie, Tyskland

Olena Lamroz

OsloMet – storbyuniversitetet

Teachers' and students' experience of multilingualism: The role of the mother tongue in the acquisition of English as a third language.

Keywords: *English as an L3, multilingualism, newly arrived multilingual students*

The topic of this paper addresses how linguistic diversity in the EFL classroom influences teaching practices. The study discusses the extent to which and how language educators adjust their teaching strategies and draw on the linguistic backgrounds of multilingual learners when teaching English as a third language. The paper is centered both on the perspectives of the teachers and the newly arrived multilingual students who receive adapted language education in an introductory school.

Based on the qualitative interviews conducted with both teachers and with the newly arrived multilingual students the outcomes of the study indicate that the mother tongue was of the essence for the learners and served as a reference point in their learning English and Norwegian. Despite the fact that the language educators acknowledged the benefits of multilingualism, not all of them made use of the multilingual students' mother tongues, and the Norwegian language had a dominating role in their English classes. Thus, the paper argues for the development of English language teacher education, where multilingual pedagogy should be included as a vital component in the theoretical and practical analysis and discussion of teaching practices. Furthermore, it shows the need for improved and effective of language teaching in future multilingual classrooms with the aim of producing deeper and equitable learning for all students.

References

- Flognfeldt, M. E. (2018). Teaching and learning English in the multilingual lower primary classroom. In K. Palm & E. Michaelsen (Eds), *Den viktige begynnopplæringen – En forskningsbasert tilnærming*. (pp. 229-248). Oslo, Norway: Universitetsforlage
- Otwinowska, A. (2014). Does multilingualism influence plurilingual awareness of Polish teachers of English? *International Journal of Multilingualism*, 11(1), 97-119.

Pia Nygård Larsson, Malmö universitet

Kunskapsrelaterat skolspråk och lärares diskursiva undervisningsstrategier

Alla elever, oavsett val av skola och egen bakgrund, har rätt till goda möjligheter att utveckla såväl sina kunskaper som sina språkliga resurser i skolans alla ämnen. Skriftliga texter i skolan, inte minst inom det naturvetenskapliga ämnesområdet, kännetecknas ofta av en hög grad av informationstäthet, abstraktion och teknikalitet. Skolans ämneslärare har en central uppgift i att utmana och stödja elevernas förståelse av och utveckling mot ett kunskapsrelaterat skolspråk, vilket kan förstås som ett komplext samspel mellan kunskapsutveckling och språkutveckling (Macnaught m.fl. 2013; Nygård Larsson, 2011). I den här presentationen utgår jag teoretiskt från framför allt systemisk funktionell lingvistik och Matons Legitimation Code Theory (LCT) (t.ex. Macnaught m.fl. 2013), vilket relateras till ett andraspråksperspektiv på lärande (se t.ex. Cummins, 2014). Resultat från ett designbaserat forskningsprojekt redovisas (Science and Literacy Teaching, SALT, Vetenskapsrådet). I synnerhet fokuseras inspelade och transkriberade helklassamtal mellan lärare och elever i naturvetenskaplig undervisning (årskurs 7) (Nygård Larsson, 2018). Läraren arbetar med att öka elevernas engagemang och medvetenhet om naturvetenskapliga uttryckssätt och synsätt. Resultaten från analyser av helklassamtal visar på en dynamisk språkanvändning där språket i vågliknande rörelser gradvis rör sig mot mer ämnesspecifika och skriftspråksliknande uttryckssätt, framförallt en mer nominaliserad naturvetenskaplig diskurs. Resultaten fördjupar förståelsen av ämneslärares diskursiva strategier för att stödja elevers kunskaps- och språkutveckling.

Referenser

Cummins, J. (2014). Beyond language: Academic communication and student success. *Linguistics and Education*, 26, 145–154.

Macnaught, L., Maton, K., Martin, R. J. & Matruglio, E. (2013). Jointly Constructing Semantic Waves: Implications for Teacher Training. *Linguistics and Education*, 24 (1).

Nygård Larsson, P. (2018). “We’re talking about mobility”: Discourse strategies for promoting disciplinary knowledge and language in educational contexts. *Linguistics and Education*, 48, 61–75.

Nygård Larsson, P. (2011). *Biologiämnets texter. Text, språk och lärande i en språkligt heterogen gymnasieklass*. Malmö högskola/Lunds universitet.

Nyckelord

Disciplinary literacy; Systemic-functional linguistics; Semantic waves

Når sproglige ressourcer og literacypraksisser bevæger sig ...

... dukker de ofte op i nye og måske også uventede konstellationer. Det skaber i mange tilfælde grundlag for nye og kreative udtryksmuligheder. Semiotiske ressourcer og literacypraksisser flyder dog ikke frit omkring. Ligesom menneskers bevægelser reguleres, finder der også en regulering af semiotiske ressourcer og praksisser sted. Med afsæt i data fra *Tegn på sprog* (2008-2018) (Laursen 2019), der er et studie af literacy og sproglig diversitet i fem flersprogede klasserum, rettes opmærksomheden mod børns sociale betydningsdannelse i relation til sprog og literacy i bevægelse. Der zoomes i særlig grad ind på en forskergeneret aktivitet, der som overordnet mål havde at få indsigt i, hvordan eleverne italesatte sig selv som læsere. På baggrund af en række billedportrætter skrev de dengang 13-14 årige elever et portræt af dem selv som læsere. Disse portrætter dannede udgangspunkt for en samtale mellem en gruppe af elever og den tilknyttede forskningsmedarbejder. Med et investeringsperspektiv som grundlæggende analytisk grundlag undersøges det, hvordan børnene bevæger sig mellem og skriver sig ind og ud af forskellige forestillede verdener (Holland et al. 1998) knyttet til literacy. Ved således at komme tæt på de sociale betydningsdannelsesprocesser omkring sprog og literacy, som de opleves af eleverne, bliver det muligt at få øje på, hvordan fortolkninger og forhandlinger af, hvad der kan flytte sig hvorhen og hvordan, er en del af børns og unges skolehverdag. Analysen vil blandt vise, hvordan der i børnenes fortællinger kan identificeres en række forestillede literacyverdener, der rummer forskellige værdisystemer og giver forskellige handle- og identitetsmuligheder, og hvordan nogle sprog- og literacypraksisser og –ressourcer er mere mobile end andre.

Holland, D. et al. (1998). *Identity and agency in cultural worlds*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Laursen, H. P. (2019). *Tegn på sprog – en forskningsmæssig opsamling*.
https://pure.au.dk/portal/files/143188084/Tegn_p_sprog_set_indefra.pdf

Nøgleord: Flersprogede elever, literacy, forestillede verdener, social betydningsdannelse

Helle Pia Laursen

Lektor, ph.d., Danmarks Institut for Pædagogik og Uddannelse (DPU), Aarhus Universitet

Professor, Institutt for humanistiske fag, Høgskolen i Innlandet

Doktorand, Sofia Lindén

sofia.linden@isd.su.se

nsa@du.se

Stockholms universitet & Högskolan Dalarna

Nordand, Köpenhamn, 27-29 maj, 2019

”...ett spöke som smyger runt i korridorerna”

Den här presentationen bygger på material från ett pågående avhandlingsprojekt med arbetstiteln *Stöttning för lärande: en studie av studiehandedning på modersmål för andraspråkselever*. Övergripande syfte med projektet är att skapa kunskap om stöttning genom studiehandedning på modersmål för andraspråkselever. Temat för presentationen är *stöttning genom studiehandedning på modersmål* och forskningsfrågan är *Hur kan studiehandedning på modersmål bidra till stöttning för andraspråkselever i skolan?*

Baserad på Vygotskys sociokulturella teori och teorin om närmaste utvecklingszonen syftar *stöttning* i pedagogiskt sammanhang till att eleven genom lärarstöd utvecklas till att klara sig självständigt. Språk- och kunskapsutvecklande stöttning (Gibbons, 2016) i samband med lärarens emotionella stöttning som minskar stress, oro och ångest hos elever (Holt, 1964) har stor betydelse.

Kopplad till projektets intresseområde lyfts teorier upp som *sociokulturell teori, närmaste utvecklingszonen* och *lingvistisk etnografi* samt centrala begrepp som *stöttning, meningsskapande* och *emotioner*. Insamlad data som presenteras bygger på undervisningsobservationer och intervjuer med studiehandedare, elever och ämnes/klasslärare.

Datainsamlingen genomfördes under tre terminer på olika grundskolor från olika kommuner i mellansverige. Empiriska data har skapats genom en etnografisk ansats och omfattas av observationer, fältanteckningar, audio- och videoinspelningar samt intervjuer.

Preliminärt resultat visar på framträdande av emotionell stöttning och språk- och kunskapsutvecklande stöttning vid studiehandedningssammanhang. Den emotionella stöttningen visar sig i form av empati, uppmuntrande, frustrationskontroll och motivationsskapande. Den språk- och kunskapsutvecklande stöttningen innehåller bl.a. vägledning, demonstrering, modellering där transspråkande framträder. Stöttning genom studiehandedning på modersmål visar sig bidra till andraspråkselevens välmående och språk- och kunskapsutveckling.

Nyckelord: stöttning, sociokulturell teori, andraspråkselever och studiehandedning på modersmål

Referenser

Gibbons, P. (2016). *Stärk språket stärk lärandet: språk- och kunskapsutvecklande arbetsätt för och med andraspråkselever*. (4. uppl.) Stockholm: Hallgren & Fallgren.

Holt, J. (1964). *How children fail*. New York: Pitman.

”Hverken var fugl eller fisk”

Indslusning af tosprogede elever fra modtageklasser i almenundervisningen.

Masterprojekt i Dansk som andetsprog, januar 2019

Jette Luna

Uddannelse: Lærer, Cand.pæd i sociologi, Master i Dansk som andetsprog

Projektet omhandler indslusning af tosprogede elever, der har modtaget undervisning i basisdansk organiseret i en modtageklasse – i almenundervisningen på 6. eller 7. klassetrin.

Konkret diskuteres de specifikke udfordringer lærere finder, de har i forhold til at integrere tosprogede elever i almenundervisningen- og som lærerne overordnet omtaler som værende *”elevernes mangler”*.

Samtidig diskuteres hvilke betydning det kan have, når der i en undervisning fokuseres på de tosprogede elevers mangler - og ikke på deres samlede sproglige og faglige kompetencer.

Undersøgelsen og diskussionen foregår gennem en kritisk diskursanalyse, baseret på interviews af lærere og elever – samt en teoretisk analyse omhandlende teori og forskning indenfor andetsprogpædagogik og fagområdet dansk som andetsprog. Desuden indgår ministerielle bekendtgørelser og fagformål i diskussionen.

Gennem den kritiske diskursanalyse indfanges og diskuteres de specifikke diskurser lærere på et mikroniveau taler ind i - og også den diskurs, der på et makroniveau sætter rammerne for, hvordan integration og undervisning af nyligt indslusede tosprogede elever udføres.

I diskussionen inddrages Jim Cummins teorier omhandlende udvikling af sproglige færdighedskomplekser; Basic Interpersonal Communicative Skills og Cognitive Academic Language Proficiency samt Helle Pia Laursens forskning omhandlende dansk som andetsprog i fagene. Yderligere perspektiveres diskussionen ved brug af blandt andet Christian Horst og Bergthóra Kristjánsdóttir forskning omhandlende undervisning af tosprogede elever i folkeskolen.

Nøgleord: indslusning, andetsprogskompetencer, andetsprogpædagogik, mangelsyn

Referencer:

Cummins, Jim (2017) Flerspråkiga Elever. Effektiv undervisning i en utmanande tid. Natur og Kultur

Horst, C. (red.). (2006). Interkulturel pædagogik. Flere sprog – problem eller ressource? Kroghs

Folger, K. (2018). Uddannelsespolitik i nationalismens tegn. Aarhus Universitetsforlag.

Laursen, Helle Pia (2004). Den sproglige dimension i naturfagsundervisningen. Københavns Kommune & CVU København & Nordsjælland.

SWEDISH AS A FOREIGN LANGUAGE: LEARNABILITY OF THE SWEDISH WORD ORDER

This study aims to describe the apparent process of the development of the word order rules in Swedish as a foreign language (Swedish learned outside of Sweden) and compare it to the studies which examine the word order acquisition in Swedish as a second language. The use of different word order aspects is analyzed in the written production of adult native Serbian speakers after one, two, three and four years of learning Swedish as a foreign language. The analysis is based on the criteria of correctness (on the individual and the group level), frequency/avoidance and, in certain cases, adequacy. Particular focus is placed on the most complex aspects of the Swedish word order (V2 rule and subordination). The progression of development of word order rules does not show significant qualitative differences compared to other similar studies (Bolander, 1990, Håkansson & Norrby, 2010 and others), while some potential differences might be the result of the pace of the acquisition and/or learning and the application of the explicit knowledge. The use of certain aspects of word order stabilizes at a relatively high level after a certain time, while some (e.g. subordination) remain problematic even after four years of studying. The specific time span needed to acquire different aspects of Swedish word order may indicate the realistic learning and teaching optimum for this syntactic structure.

References

- Bolander, M. (1990). On the acquisition of word order rules in Swedish as a second language. Halliday, M. A. K., Gibbons, J. & Nicholas, H. (eds.). *Learning, keeping and using language*, vol. 1 (pp. 287–298). John Benjamins Publishing Company.
- Håkansson, G. & Norrby, C. (2010). Environmental influence on language acquisition: comparing second and foreign language acquisition of Swedish. *Language learning*, 60/ 3, 628–650.

Keywords: Swedish, L2, word order

Goran Maljan
Center for Research on Bilingualism
Department of Swedish Language and Multilingualism
Stockholm University
Tel: +46 72 940 87 44

E-mail: goran.maljan@biling.su.se

Elina Maslo

Frem mod et multidimensionelt flersproget curriculum

Mit aktuelle studie af flersprogedes erfaringer med at lære og bruge sprog bekræfter, at mennesker lærer – og lærer sprog – når de har mulighed for aktivt at engagere sig i meningsfulde aktiviteter. Dette sker på baggrund af de sproglige og kulturelle erfaringer, som menneskene besidder. Sprogpædagogikkens og sprogdidaktikkens primære opgave er hermed at etablere rum for meningsfuld sprogbrug og sproglæring med mulighed for at inddrage børn, unge og voksne sproglige og kulturelle ressourcer, deres livsverden og aktuelle behov.

Dette er en meget kompleks opgave, som kræver en ny tilgang til sprogpædagogikken og didaktikken. I mit oplæg vil jeg foreslå en ny curriculumtænkning – et multidimensionelt flersproget curriculum, som er udviklet på baggrund af studiet af flersprogedes erfaringer med at lære og bruge sprog. I mit oplæg vil jeg argumentere for, at sproglærere med fordel kan inddrage deres undervisning i tre hovedfokusområder, som tilsammen vil gøre det nemmere for læreren at etablere rammer for sprogbrug og sproglæring, hvor kursisterne vil kunne navigere med udgangspunkt i deres specifikke erfaringer, mål og behov. De tre fokusområder er 1) at etablere rammer for meningsfuld sprogbrug og sproglæring, 2) at inddrage kursisternes sproglige og kulturelle erfaringer, 3) at skabe rum for sprogliggørelse af erfaringer med sprogbrug og sproglæring.

Inger Martine Mosfjeld, Stipendiat i norsk, Høgskolen i Østfold

Kartleggingsverktøy i skolen: En nærstudie av lovverk og praksis

Alle andrespråkelever i norsk skole har lik rett til særskilt norskopplæring, men loven som lovfester denne rettigheten åpner også for manglende likebehandling av disse elevene. Før elevene får særskilt norskopplæring skal norskferdighetene deres kartlegges, men lovverket stiller ikke krav til hvordan kartlegginga skal foregå, og det er derfor opp til den enkelte kommune å bestemme dette (Opplæringslova 1998: §2.8, §3.12). Regelverket åpner dermed for skjønnsmessig, lærerbasert vurdering i kartlegginga av norskferdighetene til elevene (Randen 2015). Jeg har spurt 50 andrespråklærere hvordan de tolker vurderingskriterier fra ett kartleggingsverktøy, og svarene bekrefter at det er variasjon i hvordan lærere tolker vurderingskriteriene og utarbeider grunnlaget for det juridiske vedtaket om særskilt norskopplæring. Følgelig vil en elev kunne få tilbud om særskilt norskopplæring i én kommune, men ikke i en annen, fordi kommunene (lærerne) tolker det samme kartleggingsverktøyet ulikt, praktiserer loven ulikt eller har valgt ulikt kartleggingsverktøy. Dette er problematisk og får følger for elevenes opplæring. I foredraget diskuterer jeg kartleggingsverktøy med fokus på hvor forskjellig disse vurderer grammatisk kompetanse. Jeg analyserer vurderingskriterier fra det mest brukte kartleggingsverktøyet *Kartleggingsmateriell språkkompetanse i grunnleggende norsk* og et lokalt utvikla kartleggingsverktøy. Lærere som bruker førstnevnte kartleggingsverktøy mener det inneholder for generelle ferdighetsmål som legger opp til skjønnsmessige vurderinger fra lærerne, noe som gjør lærernes kompetanse avgjørende (Rambøll 2016:38,40). Videre drøfter jeg svarene fra min undersøkelse og betydninga av lærerens kompetanse i lys av mer konkrete og kvantifiserbare ferdighetsmål fra kartleggingsverktøyet til Trondheim kommune (Trondheim kommune 2018).

Referanser:

Opplæringslova. (1998). Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa. 1998-07-17-61.

Hentet fra https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17/1761/KAPITTEL_2#KAPITTEL_2

Rambøll management. (2016a). Evaluering av særskilt språkopplæring og innføringstilbud.

Hentet fra <https://www.udir.no/globalassets/filer/tall-og-forskning/forskningsrapporter/evaluering-av-sarskilt-sprakopplaring-2016.pdf>

Randen, G. (2015). Vurdering av minoritetselevs språkferdigheter i grunnskolen. *NOA. Norsk som andrespråk*, 30 (1-2), 350-372.

Trondheim kommune. (2018, 17.desember). Kartleggingsprøver. Hentet fra <https://www.trondheim.kommune.no/kartleggingsprover/>

Nøkkelord: utdanning, norsk som andrespråk, kartlegging, grammatisk kompetanse

Taina Mylläri

University of Jyväskylä

A qualitative approach to learner language complexity

In this paper, I will be discussing the development of clauses and sentences in learner Finnish and how this development affects the perception of learners' language skills.

While learner language development is analysed measuring complexity, accuracy and fluency based on linguistic features, learner language proficiency is often assessed using CEFR levels based on communicative competences. Syntactic complexity is typically analysed using quantitative measures, such as mean length of T-unit or mean number of clauses per T-unit. However, the results obtained by these measures are mixed, and there are concerns whether these measures are able to catch the development of grammatical complexity (Bulté & Housen 2014) or language skills (Ortega 2003). The preliminary results of the present study are in line with these concerns and indicate that the traditional quantitative measures are unable to catch the development of complexity in learner Finnish. Therefore the clauses and sentences in the data are analysed also qualitatively.

The data of the present study is based on the corpus collected and assessed on CEFR (2001) proficiency levels during the CEFLING project at the University of Jyväskylä. The pseudo-longitudinal corpus comprises 1,078 L2 Finnish texts on CEFR proficiency levels A1 to C2 and 453 L1 Finnish texts.

The results shed light on the qualitative aspects of learner Finnish complexity. The focus is on clause and sentence structures and the changes in them reflecting development of both grammatical complexity and language proficiency.

References

Bulté, B. & Housen, A. 2014. "Conceptualizing and measuring short-term changes in L2 writing complexity", *Journal of second language writing* 26, 42–65.

Ortega, L. 2003. "Syntactic complexity measures and their relationship to L2 proficiency: A research synthesis of college-level L2 writing", *Applied Linguistics* 24(4), 492–518.

Keywords: Complexity, Learner Finnish, L2 writing

Heidi Niemelä

University of Helsinki

Language ideologies in the drawings of 'Finnish language'

In my paper I explore drawings on 'Finnish language' by primary school pupils and teacher trainees. 11–13 year old pupils and teacher trainees from two different cities were asked "to draw Finnish language".

The study shows that the linguistic background of the informants has an impact on the elements and qualities Finnish language is associated with. The Finnish-speaking informants represent Finnish language by the flag of Finland, the map of the country and Finnish people whereas the multilingual informants represent Finnish as one of the many languages of their everyday lives, located in the neighbourhood instead of the whole nation. This result suggests that multilingual environments have an influence on language awareness and ethnolinguistic assumptions behind a national language.

Drawing task is a scientific method previously used for example in the studies of education to study teacher identities and in the studies of multilingualism to explore the identities of multilingual children (Kalaja et al. 2008; Nevgi & Löfström 2014; Melo-Pfeifer 2015). In my study I consider the drawings as ideological representations of Finnish language that show how the informants make sense out of the world. Based on previous studies, it can be assumed that the elements in the drawings are based on experience and ideological schemas.

Kalaja, Paula et al. 2008: Selfportraits of learners of EFL: Finnish students draw and tell. – P. Kalaja, V. Menezes & A.M.F. Barcelos (toim.), *Narratives of learning and teaching EFL*, p. 186–198. Palgrave Macmillan.

Melo-Pfeifer, Silvia 2015: Multilingual awareness and heritage language education: children's multimodal representations of their multilingualism. – *Language Awareness* 24/3, p. 197–215.

Nevgi, Anne – Löfström, Erika 2014: Visualizations as a means for exploring academics' teacher identities. – *International Journal for Academic Development* 3/19, p. 174–185.

Keywords: language ideologies, language awareness, ethnolinguistic assumption

Gølin Christine Kaurin Nilsen

Universitetet i Stavanger

Substantivfrasens utvikling hos andrespråksinnlærere av norsk (A1-B2)

I paperpresentasjonen vil jeg vise funn i doktorgradsprosjektet mitt; en i hovedsak kvantitativ undersøkelse av hvordan innlærere av norsk som andrespråk tar i bruk og utvikler substantivfrasen i tekstproduksjon. Studien er en pseudolongitudinell undersøkelse av tekster (utvalgte nasjonale eksamensbesvarelser våren 2016 samt tekster produsert i en opplærings situasjon) vurdert i henhold til nivåene i *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment*: CEFR (1).

Innenfor rammen av bruksbasert lingvistikk (2), det kognitive-assosiative rammeverket CREED (3) og konstruksjonsbasert grammatikk (4) undersøker jeg hvordan læring av substantivfrasen kan ses som en konstruksjonsbasert, eksemplardrevet og emergentistisk utvikling. Jeg argumenterer for at substantivfrasen er en grammatisk konstruksjon bestående av flere konstruksjoner som inngår i et samspill når læring og progresjon skal beskrives: Konstruksjonen [grunntall + tellelige substantiv, ubestemt form flertall] ser for eksempel ut til å danne grunnlag for utviklingen av konstruksjonen [delkvantor + tellelige substantiv, ubestemt form flertall].

Hensikten med prosjektet er å bidra til en utvidet forståelse av språkkompetansens utvikling hos andrespråksinnlærere (av norsk) når det gjelder utviklingen av substantivfrasens syntaktiske kompleksitet.

Nøkkelord: andrespråksinnlæring, substantivfrase, bruksbasert lingvistikk, konstruksjonsgrammatikk, CEFR

Referanser

- (1) Council of Europe (2001): *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment*. Council of Europe: Modern Languages Division. Strasbourg: Cambridge University Press.
- (2) Nistov, I., Gustafsson, H. og T. Cadierno (2018): Bruksbaserte tilnærminger til andrespråklæring. I Gujord og Randen (red.): *Norsk som andrespråk – perspektiver på læring og utvikling*. (s. 107-132). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

- (3) Ellis, N. (2007). The associative-cognitive CREED. I VanPatten og Williams (red.). *Theories in Second Language Acquisition. An Introduction.* (s. 77-95). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- (4) Goldberg, A. og Casenhiser, D. (2008): Construction learning and Second Language Acquisition. I Robinson and Ellis (red.): *Handbook of Cognitive Linguistics and Second Language Acquisition.* New York: Routledge. (S. 216-236)

Torild Marie Olsen

Universitetet i Agder

Et språkideologisk perspektiv på språkstimulering i barnehagen

I flere offentlige dokumenter heter det at flerspråklighet er en ressurs, og at språklig og kulturelt mangfold må ansees som en naturlig og positiv del av dagens barnehage og skole, se bl. a. Barne-, likestilling og inkluderingsdepartementet (2012) og rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (Kunnskapsdepartementet, 2017). Jeg vil i dette innlegget se arbeidet med språkstimulering av flerspråklige barn i lys av språkideologi (Jaffa, 2009; Jørgensen, 2008). Det er samtaler mellom ansatte og flerspråklige barn alene eller sammen med andre barn under såkalt frilek som analyseres. Frilek utgjør den største delen av oppholdstiden i barnehagene, og disse samtaleene er i liten grad planlagt av ansatte på forhånd. Spørsmål som vil bli diskutert er om en språklig praksis som tilsynelatende er preget av en enspråklighetsnorm likevel reflektere en flerspråklig tilnærming, og hvilke konsekvenser kan i så fall en slik tilnærming få for flerspråklige barns tilegnelse av norsk som andrespråk. Materialet er hentet fra min avhandling (Olsen, 2017), og består av feltnotater, lydopptak av samtaler i tillegg til intervju av pedagoger.

Nøkkelord: Språkstimulering, barnehage, språkideologi, samtaler

Litteratur:

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. (2012). *Meld. St. 6 En helhetlig integreringspolitikk* (2012-2013).

Jaffa, A. (2009). The Production of Language Ideologies in Practice. I: Coupland, N. & Jaworsky, A. (eds.). *The New Sociolinguistic Reader*, Hampshire, New York: Palgrave Macmillan, 390-404.

Jørgensen, J. N. (2008). Polylingual Languageing Around and Among Children and Adolscents. *International Journal of Multilingualism*, 5(3), s. 161-176

Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplanen for barnehagen*.

Olsen, T. M. (2017). *Språkstimulering gjennom samtale. En studie av språklig samhandling, ordforråd og teksttyper i samtaler mellom ansatte og flerspråklige barn*. Avhandling Universitetet i Agder

Språkanvändning och språklig identifikation hos klasslärare i svenskt språkbad i Finland

Annika Peltoniemi, Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier, Åbo Akademi, Finland

Språk och identitet är starkt sammankopplade, vilket blir särskilt påtagligt hos två- och flerspråkiga individer. Att tala ett språk innebär att höra till ett specifikt språksamhälle med ofta en stabil enspråkig identitet och att tala mer än ett språk kan innebära en mer mångfacetterad identitet. (Edwards 2009.)

Tidigt fullständigt språkbad i svenska är ett tvåspråkigt undervisningsprogram som börjar tidigast vid tre års ålder och senast i förskoleundervisningen, och pågår till slutet av den grundläggande utbildningen. Minst hälften av undervisningen i programmet sker på elevernas andraspråk, svenska. (Bergroth 2015; Utbildningsstyrelsen 2014.) Lärarna som undervisar på svenska behöver ändå ha färdigheter i finska för att förstå elevernas modersmål och kommunicera med deras föräldrar. I denna presentation ligger fokus på dessa lärares språkanvändning i olika situationer både i och utanför arbetet och hur de identifierar sig språkligt.

Materialet består av öppna och slutna enkätsvar (N=107, n=51) från klasslärare som undervisar på svenska i svenskt språkbad på olika håll i Finland. De slutna frågorna analyseras kvantitativt och de öppna frågorna kvalitativt. Lärarna har varierande utbildningsmässig bakgrund och deras arbetserfarenhet varierar mellan 0 och 25 år. Av informanterna har drygt hälften finska som modersmål och resten svenska som modersmål. Resultaten visar att majoriteten identifierar sig som tvåspråkiga och i hög grad använder sig av båda språken i sin vardag både i och utanför arbetet, även om facktermer på andraspråket ibland vållar problem.

Nyckelord: språkbad, språkanvändning, språklig identitet, tvåspråkighet

Referenser

Bergroth, Mari (2015). *Kotimaisten kielten kielikylpy*. Vaasa: Vaasan yliopiston julkaisuja.

Edwards, John (2009). *Language and identity*. Cambridge: University press.

Utbildningsstyrelsen (2014). *Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen*.

A comparison of university students' learner beliefs about EFL, Swedish and optional L3s

Finnish working life is increasingly multidisciplinary, multicultural and multilingual (Lehtonen 2017) and university graduates are required to have good communication and language skills as well as abilities to work in international settings. As in other Nordic countries, Finnish university students are competent English-speakers, but in addition to the decreasing number of students studying L3s, their Swedish skills have declined. Research in multilingualism suggests that the prevalence of English in Europe may negatively affect the interest to learn LOTEs (Busse 2017) and in Finland this seems to be the case both with the mandatory Swedish and optional L3s. One way of exploring this phenomenon is to study learner beliefs that can heavily influence language learning (Kalaja et al 2016). Learner beliefs are complex, situated and dynamic, and understood here as discursively constructed (ibid.). Accordingly, as a part of a longitudinal study into university students' language learner beliefs, first year students' written language autobiographies were subjected to discourse analysis. Four different interpretative repertoires and two subject positions were detected in the data. The findings suggest that emotions and sense of agency play different roles in students' beliefs about EFL, Swedish and optional L3s.

References

Busse, V. (2017). Plurilingualism in Europe: Exploring Attitudes Toward English and Other European Languages Among Adolescents in Bulgaria, Germany, the Netherlands, and Spain. *Modern Language Journal* 101 (3), 566-582.

Kalaja, P., Barcelos, A. M. F., Aro, M. ja Ruohotie-Lyhty, M. (2016). *Beliefs, Agency and Identity in Foreign Language Learning and Teaching*. Palgrave Macmillan.

Lehtonen, T. (2017). "You will certainly learn English much faster at work than from a textbook." – Law students learning English beyond the classroom. *System* 68, 50-59.

Nøgleord: learner beliefs, higher education, multilingualism, discourse analysis

Indgruppe-variabilitet blandt flersprogede unge – stil, kontrol og lokal tilknytning

Pia Quist, NorS, Københavns Universitet

Nøgleord: Multietnisk ungdomsstil, stilskift, embodied sociolinguistics, kontrol og sproglig biografi

I denne præsentation fremlægges resultaterne af en undersøgelse af stilskift mellem multietnisk ungdomsstil og standarddansk hos 21 unge som er blevet optaget i tre forskellige situationer – en samtale med en studievejleder, et interview med en forsker og samtale i venskabsgrupper. De unge bor i den flerkulturelle forstad til Odense, Vollsmose. Undersøgelsen viser at der er stor forskel på om der stilsiftes mellem de tre situationer. Nogle stilsifter ikke, men bruger multietnisk ungdomsstil i alle tre situationer, andre bruger kun multietnisk ungdomsstil i venskabsgruppeoptagelserne, og en enkelt taler standarddansk i alle tre optagelser. Det konkluderes blandt andet at denne variabilitet ser ud til at hænge sammen med en række forskellige faktorer, herunder køn og sociale positioner i venskabsgrupperne, men også deltagernes individuelle sproglige biografier og lokale tilknytning: En varieret mobilitetshistorie betyder større sandsynlighed for stilskift. Og jo større tilknytning til Vollsmose, jo mindre sandsynlighed for stilskift. Et tidligt stadie i en andetsprogstilegnelsesproces kan også betyde mindre tendens til stilskift. I præsentationen foreslås det at forskelle mellem grader af stilskift kan undersøges inden for en teoretisk ramme der sætter 'kroppen' i fokus, nemlig inden for *embodied sociolinguistics* (Bucholtz & Hall 2016) med inddragelse af begreber som kontrol og kognitiv stil-dominans (Sharma 2018, Sharma & McCarthy 2018).

Referencer:

Bucholtz, M., & Hall, K. (2016). Embodied sociolinguistics. In: Coupland, N. *Sociolinguistics, theoretical debates*. Cambridge: Cambridge University Press. 173 – 197

Sharma, D. (2018). Style dominance: Attention, audience, and the 'real me'. *Journal of Sociolinguistics* 47(1), 1-31.

Sharma, Devyani and McCarthy, Kathleen (2018) "Attentional Load and Style Control," *University of Pennsylvania Working Papers in Linguistics: Vol. 24 : Iss. 2 , Article 15*.

Signalvaliditet styrer innlæringen av grammatisk genus i norsk som andrespråk

Silje Ragnhildstveit, Høgskulen på Vestlandet

Innlegget presenterer funn fra min ph.d.-avhandling om hvordan andrespråksinnlærere lærer seg genus i norsk (Ragnhildstveit 2017). Det teoretiske grunnlaget er konkurransemodellen (Bates og MacWhinney 1989) som legger til grunn at språklæring drives fremover av signalvaliditet, og at et signal med høy validitet vil lette innlæringen. Jeg utarbeider først en signalvaliditetsakse for de mest sentrale genusmarkørene i norsk ved bruk av Oslo-korpuset.¹ Deretter undersøker jeg om andrespråksinnlæreres genusmarkering er styrt av genusmarkørenes signalvaliditet. Aksen viser at substantivets bestemthetssuffiks i singularis har høyest signalvaliditet, etterfulgt av ubestemte artikler, possessiver, demonstrativer og adjektiv, med synkende signalvaliditet i denne rekkefølgen.

Datagrunnlaget er 500 skriftlige tekster skrevet av 500 informanter med norsk som andrespråk, hentet fra ASK – Norsk andrespråskorpus.² Tre typer konstruksjoner med parvis genusmarkering undersøkes: Type I med genusmarkering mellom ubestemt artikkel og adjektiv, f.eks. **en fin** bil, Type II mellom bestemthetssuffiks og possessiv, f.eks. barnet **ditt**, og Type III mellom demonstrativ og bestemthetssuffiks, f.eks. **dette** bladet. Resultatene viser at andrespråksinnlærerne mestrer genuskongruensen mellom de parvise markørene signifikant bedre i Type II- og Type III-konstruksjonene der bestemthetssuffikset med høyest signalvaliditet er til stede, enn i Type I-konstruksjonen der det ikke er det. Resultatene viser også at det er adjektivet med lavest signalvaliditet som hyppigst har ukorrekt genusmarkering i Type I-konstruksjoner med inkonsistent genusmarkering, f.eks. ***en fint bil**. Bestemthetssuffikset har aldri feil genusmarkering i Type II- og III-konstruksjoner med inkonsistent markering, f.eks. ***barnet din**.

Nøkkelord: grammatisk genus, signalvaliditet, elektronisk innlærerkorpus

Bates, Elizabeth og Brian MacWhinney. 1989. Functionalism and the Competition Model. I: The Crosslinguistic Study of Sentence Processing, redigert av B. MacWhinney og E. Bates. New York: Cambridge University Press.

Ragnhildstveit, Silje. 2017. Genus og transfer når norsk er andrespråk. Tre korpusbaserte studier. Ph.d.-avhandling, Universitetet i Bergen, Bergen.

¹ Oslo-korpuset: <http://www.tekstlab.uio.no/norsk/bokmaal/>

² ASK-korpuset: <http://clarino.uib.no/ask/ask>

Nataša Ristivojević-Rajković

Universitetet i Beograd

Tilegnelse av bestemthetskategorien hos serbiskspråklige innlærere av norsk som fremmedspråk

Hensikten med denne undersøkelsen er å se nærmere på uttrykk for bestemthet i norsk mellomspråk hos serbiskspråklige voksne innlærere. Bestemthetskategorien er ikke grammatikalisert i serbisk, og derfor byr på utfordringer for serbiske norskinnlærere. De to ledende forskningsspørsmålene er 1) hvilke typer avvik fra målspråksnormen oppstår i norsk mellomspråk hos norskinnlærere med serbisk som morsmål og 2) om de avvikene bare skyldes transfer fra morsmålet eller de kan også være et resultat av transfer fra L3 og manglende kunnskap i referansebegrepet. Studien er hovedsakelig basert på mellomspråksteori og transferteorien.

Dataene for undersøkelsen er innhentet fra studenter som studerer norsk ved Universitetet i Beograd. Den foreløpige analysen bekrefter funn fra tidligere studier (Nordanger 2017, Poljaković 2013 o.fl.) om at transfer fra morsmålet spiller en stor rolle i tilegnelse av bestemthetskategorien hos norskinnlærere med slaviske språk som morsmål, men tyder samtidig på at en del avvik i bruk av bestemt og ubestemt form i norsk oppstår på grunn av blanding av formelle og semantiske regler i forbindelse med bestemthet og manglende kunnskap i referansebegrepet. Studenter setter f.eks. ofte likhetstegn mellom formell og semantisk bestemthet (*min bilen* istedenfor *min bil*), og mellom spesifikk referanse og definitthet (f.eks. *Jeg ser jenta som kommer.* istedenfor *Jeg ser en jente som kommer.*). Resultatene fra denne studien skal brukes som grunnlag for å utvikle nye opplegg og metoder for opplæring i bestemthetskategorien ved Universitetet i Beograd.

Referanser:

Moraczewska, A. M. (2017). *Tilegnelse av bestemthet hos polske norskstudenter. En kasusstudie. Masteroppgave. Høgskolen i innlandet.*

Nordanger, M. (2017). *The encoding of definiteness in L2 Norwegian: A study of L1 effects and universals in narratives written by L1 Russian and L1 English learners. Doktorgradsavhandling. Universitetet i Bergen*

Nøkkelord:

bestemthetskategori, andrespråksforskning, mellomspråk, transfer

Jenny Rosén jro@du.se

Berit Lundgren bld@du.se

Högskolan Dalarna

Titel: Flerspråkighet som resurs och pedagogiskt transspråkande inom SFI-undervisningen

Syftet med denna presentation är att belysa och kritiskt diskutera hur transspråkande som pedagogik kan användas i undervisning inom Svenska för invandrare (SFI). Studien är en del av ett treårigt FoU-program (2018-2020) vars mål är att utveckla sfi-undervisningen i samarbete med lärare och skolledare i sju sfi-verksamheter. Det empiriska materialet består av tankekartor skapade av lärarna (ca 50 st) och deras elever i undervisningen där syftet var att diskutera flerspråkighet i klassrummet samt av audio-inspelade gruppintervjuer där lärarna samtalar om samt reflekterar kring tankekartorna. I analysen riktades fokus mot hur lärarna använde elevernas flerspråkighet för att lösa uppgiften med tankekartan likväl som hur flerspråkigheten representerades och beskrevs av eleverna i tankekartan. De frågor som väglett analysen har varit: Vilka didaktiska beslut tas av lärarna för att genomföra uppgiften och hur förhåller sig lärarna till elevernas språkliga repertoarer i sina beslut? Vilka föreställningar om flerspråkighet framkommer i elevernas tankekartor och hur tolkar lärarna dessa?

Begreppet transspråkande förstås här som en meningsskapande praktik också som ett pedagogiskt förhållningssätt för social rättvisa där elever och lärare ges möjlighet att använda och utveckla sin flerspråkiga repertoarer (García 2009; García & Leiva 2014; Paulsrud, Rosén, Straszér & Wedin 2018).

Studien visar dels att lärarna planerar för gruppsamtal där eleverna uppmuntras att använda det/de språk som eleven anser vara utvecklande och meningsfullt, dels att transspråkande lyfts fram som en pedagogisk resurs för lärande. Elevernas föreställningar om flerspråkighet visar att flerspråkighet vanligtvis uppfattas som att behärska flera språk men även att flerspråkighet inkluderar användning av språk i olika domäner, kulturella aspekter på språk, identitetsskapande och möjligheter till lärande. Lärarna förhåller sig i huvudsak positiva till att använda elevernas språkliga repertoarer som resurser i undervisningen men uttrycker viss osäkerhet om i vilken mån de kan påverka utvecklingen av svenska negativt.

Keywords: sfi-undervisning, flerspråkighet, transspråkande, vuxenutbildning, målspråk

Maria Rydell

Stockholms universitet

Language testing and ideologies of language competence

As a prime example of communicative language teaching and testing, the paired format (a discussion between peers) is widely used in language classrooms and as a test format. This paper draws on an interactional analysis of 27 video recorded paired speaking tests in the final national test in *Swedish for immigrants* (SFI) and discusses how language testing practices bring different ideologies of language competence to the fore. In this way, testing oral interaction sheds light on tensions made on the 'nature' of language competence such as being an individual or relational construct or by framing language as primarily logocentric or an embodied practice (Rydell, 2018). By analyzing the paired speaking tests as *staged institutionalized performances* that put speaking and ideologies on display (Rydell, 2015), this paper discusses how perceptions and constructions of language competence are regimented metapragmatically as well as interactionally during the test, by, *inter alia*, sustaining and reproducing a monolingual ideology of language competence during the test event. Considering the increased importance given to testing in migration contexts (Kahn, 2019), it is pertinent to investigate language testing from a sociolinguistic perspective. A sociolinguistic understanding of paired speaking tests adds to our understanding of how the test situation impacts the discourse produced, and ultimately, how testing is a specific social practice leading to the conclusion that interpretations of a student's language competence solely based on test scores should be treated with caution.

Key words: language testing, paired speaking tests, language ideologies, adult migrants

References:

Kahn, Kamran. 2019. *Becoming a citizen. Linguistic trials and negotiations in the UK*. London: Bloomsbury.

Rydell, Maria. 2015. Performance and ideology in speaking tests for adult migrants. *Journal of Sociolinguistics* 19(4). Pp. 535-558.

Rydell, Maria. 2018. *Constructions of Language Competence. Sociolinguistic Perspectives on Assessing Second Language Interactions in Basic Adult Education*. Stockholm Studies in Scandinavian Philology, New Series 67. Stockholm: Stockholm University.

Den *semantiske bølge* som didaktisk stilladseringsredskab til undervisning af tosprogede elever – lærerstuderende undervises i og anvender redskaber fra Legitimation Code Theory
Anna-Vera Meidell Sigsgaard
Københavns Professionshøjskole, Danmark

Med dette paper fremlægges hvordan analyseredskaberne fra Legitimation Code Theory (Maton, 2014) understøtter lærerstuderende, både som indholdsmæssig og pædagogisk strategi, i forbindelse med moduler som omhandler undervisning af flersprogede elever.

Lærerstuderende i Danmark har siden læreruddannelsesreformen i 2015 ikke længere mulighed for at vælge dansk som andetsprog som undervisningsfag. I stedet for skal alle lærerstuderende nu igennem modulet, *undervisning af tosprogede elever*, og kan herefter vælge yderligere specialisering som fx via modulet, *den sproglige dimension i fagene*. Her skal de ud fra et sprogligt perspektiv begrundet i andetsprogspædagogiske og didaktiske refleksioner kunne analysere, vurdere og kvalificere elementer i deres undervisningsfag.

Med afsæt i LCT, semantiske bølger (Maton, 2014; Sigsgaard, 2015), blev de studerende instrueret i at analysere pædagogisk praksis for at afdække faldgruber og didaktiske muligheder ift. at tilrettelægge målrettet sprogbaseret undervisning. Eksplicit instruktion i anvendelsen af analytiske værktøjer fra hhv. LCT og pædagogiske modeller kendt fra den systemisk funktionelle lingvistik som fx Derewiankas 'snegl' (Derewianka, 2016) tjener således et dobbelt formål, idet det på en og samme tid er en del af indholdet i det pågældende modul og en metodisk tilgang som udgør strategisk støtte både af de studerende egen skriftlighed og deres fremtidige elevers.

Henvisninger

Derewianka, B. (2016). *Vilde med sten*. I M. V. Christensen (Red.), *Genrepædagogik* (s. 35–56). København: Hans Reizels Forlag.

Martin, J. R., & Rose, D. (2007). *Working With Discourse: Meaning Beyond the Clause* (2nd ed.). London: Continuum.

Maton, K. (2014). *Knowledge and Knowers - Towards a realist sociology of education*. Abingdon: Routledge.

Frå universitet til jobb

Klara Sjo, Norges Handelshøyskole

Denne presentasjonen vil ta for seg første delen av eit prosjekt som vil undersøke dei språklege og kulturelle utfordringane med å gå frå tradisjonell, generell norskopplæring i norsk til å arbeide i ei kunnskapsbedrift i Noreg.

Prosjektet vil undersøke språkbruken, den kulturelle forståinga og korleis informantane ser seg sjølve i bedrifta. Undersøkinga har to fasar, ein kvalitativ og en kvantitativ.

Utgangspunktet for undersøkinga er å finne ut kor stort spranget er frå å norskundervisninga til det å arbeide på språket, og kartlegge eventuelle mangelområde for å revidere opplæringa. Undersøkinga er laga med eit pedagogisk bruksperspektiv, men tematisk og metodisk føyer den seg inn i rekka av andre undersøkingar av språkbruk i ei multinasjonal arbeidsstyrke, her retta inn mot kunnskapsarbeidarar.

I Noreg er det fleire store, både norske og multinasjonale selskap, som har engelsk som arbeidsspråk, men fleire undersøkingar har vist at det gjerne kan oppstå utfordringar ved at kommunikasjonen er på eit språk som ikkje er førstespråket (f. eks Gunnarsson 2014, Bjørge & Whittaker 2015). Men som også fleire har peikt på tidlegare (Piekkari et al. 2014), så spelar også det lokale språket ei viktig rolle, blant anna i maktforhold, og i vidare karriereutvikling både i og utanfor bedrifta.

Eg vil presentere den kvantitative delen av undersøkinga, om språkbruk og språklege utfordringar, og sjå i kva grad den viser dei same trendane som dei andre undersøkingane, og peike på det som vert oppfatta som problemområde, og foreslå måtar å arbeider vidare med dette på.

Referansar:

Bjørge, Anne Kari & S Whittaker (2015): Language Management in a Multinational Workforce: The Knowledge Worker Perspective, *Hermes* 54, 137-160

Gunnarsson, Britt Louise (2014): Multilingualism in European workplaces. In *Multilingua* 33 (1-2), 11-33.

Piekkari, Rebecca, Welch, Denice, Welch, Lawrence (2014): *Language in international business*.

Nøkkelord:

Arbeidsspråk, språkbruk

Mikołaj Sobkowiak
Adam Mickiewicz Universitetet i Poznań

Udvikling af syntaktisk kompleksitet i dansk som fremmedsprog

Nøgleord: dansk som fremmedsprog, syntaktisk kompleksitet, lingvistisk kompleksitet

Undersøgelsen er inspireret af interessen for syntaktisk kompleksitet og dens rolle i sprogtilegnelsen samt af det faktum, at polakkernes tilegnelse af dansk i høj grad forbliver udforsket, selv om polakker udgør Danmarks største indvandrergruppe (IID 2018:13).

I de sidste årtiers forskningsresultater fremstår lingvistisk kompleksitet som en god indikator af andetsproglørners udvikling (Bulté/Housen 2014), og syntaktiske kompleksitetsindekser bruges som målestok for lørnersyntaks.

Det overordnede formål med mit oplæg er at bidrage til en dybere forståelse af syntaktisk kompleksitets udvikling hos voksne lærnere af dansk som fremmedsprog. Jeg vil præsentere resultaterne af en længdeundersøgelse, hvor jeg analyserer en række eksamensopgaver skrevet af polske danskstudierende (n=25) efter bachelorstudiets første, andet og tredje årgang (n=3 opgaver per studerende). For at følge udviklingen i de studerendes syntaks anvender jeg et sæt kompleksitetsindekser (n=5), som er blevet valgt med henblik på at kunne beskrive absolut syntaktisk kompleksitet på forskellige niveauer – fra nominalsyntagme til clause og sætning (jf. Bulté/Housen 2018).

I analysen fokuserer jeg på diakronisk variation i gruppen samt forsøger at identificere potentielle lærnerprofiler ved at undersøge de enkelte studerendes udviklingsmønstre. Jeg undersøger ligeledes forskellene angående syntaktisk kompleksitet mht. de studerendes køn for at be- eller afkræfte bl.a. Lahuerta Martínez' (2018) fund.

Bulté, B., & Housen, A. (2014). Conceptualizing and measuring short-term changes in L2 writing complexity. *Journal of Second Language Writing* 26, 42–65.

Bulté, B., & Housen, A. (2018). Syntactic complexity in L2 writing: Individual pathways and emerging group trends. *Int J Appl Linguist.* 28, 147–164.

IID = *Indvandrere i Danmark 2018*. Udgivet af Danmarks Statistik.
<https://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/GetPubFile.aspx?id=29445&sid=indv2018>.

Lahuerta Martínez, A.C. (2018). Analysis of syntactic complexity in secondary education EFL writers at different proficiency levels. *Assessing Writing* 35, 1–11.

Det flerspråkiga barnet – diskurser om språklig mångfald i svensk förskola

Boglarka Straszer & Jenny Rosén

Högskolan Dalarna

Sverige har en lång tradition av att ge olika typer av språkstöd till barn som har svenska som sitt andraspråk inom ramen för den svenska skolan och förskolan. Fokus för denna presentation är diskurser om språk och språklig mångfald i styrdokument för förskolan där frågor om kategorisering och språkliga identiteter särskilt uppmärksammas. Presentationen utgår från en diskursanalytisk studie av förskolans läroplaner från 1998 till den reviderade läroplanen 2018. Diskurser om språklig mångfald i förskolan inbegriper också kategoriseringar av barn och deras språkanvändning och eftersom förskolan riktar sig till barn från 18 månader som kan sägas vara i starten av sin språkutveckling blir frågor om språklig socialisation, kategoriseringar och identiteter särskilt centrala. I en tidigare studie av styrdokument och tidskrifter riktade till förskolepedagoger (Rosén & Straszer 2018) synliggjordes att i läroplanen framställs språk i huvudsak som en uttrycksform eller en aspekt i barns lärande och utveckling. Samtidigt framställs flerspråkighet som en rättighet och resurs för förskolan generellt och för vissa barn specifikt. I förskolans läroplan namnges språk, oftast svenska och modersmål, traditionellt i talet om kategorierna barn med utländsk bakgrund och barn med annat modersmål än svenska. I den reviderade versionen av förskolans läroplan hänvisas dock till *Språklagen* (2009:600) och *Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk* (2009:724) och därmed synliggörs särskilt de nationella minoriteters språk och kultur. I presentationen belyser vi dessa diskursiva förändringar vad gäller språkliga mångfald. Läroplaner kan ses som auktoritativa texter som alla verksamma i förskolan ska följa och verka för i sitt pedagogiska arbete. Därmed utgör det en central text och är viktigt att studera hur diskurser om språklig mångfald skapas, reproduceras och förhandlas samt diskursernas rörlighet och stabilitet synliggörs i läroplanerna över tid (1998-2018).

Nyckelord: förskola, språklig mångfald, diskurs, kategorisering

Bente Ailin Svendsen
Universitetet i Oslo

Sosiolingvistisk medborgervitenskap – en metode for SLA/flerspråklighetspråksforskningen?

Dette foredraget diskuterer hvorvidt "citizen science" (CS), eller hva man på skandinavisk omtaler som "medborgervitenskap" (Svendsen 2018), kan være en fruktbar metode i andrespråks/flerspråklighetsforskningen. CS innebærer en aktiv involvering av medborgere i selve forskningen. CS er primært anvendt i naturvitenskapelige studier, og er en prioritert metode i *Horisont 2020* og i forslaget til nytt rammeprogram for forskning i EU (FP9). CS er "oversatt" til sosiolingvistikken av Rymes og Leone (2014), og av Svendsen (2018) som "sosiolingvistisk medborgervitenskap". Basert på en norsk CS-studie der man inviterte alle skoleelever i Norge til å være språkforskere, presenterer dette foredraget data som medborgerne samlet inn. Til sist diskuteres fordeler og ulemper ved en slik metode, og reiser spørsmålet om CS kanskje mer handler om hvilken mulig bevissthetsendring et CS-prosjekt kan bidra til, mer enn til valide og reliable data, som til en forhøyet metaspråklig bevissthet. På sikt kan kanskje også sosiolingvistisk medborgervitenskap bidra til sosial endring – hvilket er nødvendig for å møte noen av vår tids store samfunnsutfordringer.

Nøkkelord: *Citizen science, sosiolingvistisk medborgervitenskap, metode, språklig mangfold, flerspråklighet.*

Rymes, Betsy and Andrea R. Leone. 2014. Citizen sociolinguistics: A new media methodology for understanding language and social life. *Working Papers in Educational Linguistics*, 29: 25–43.
Svendsen, Bente Ailin 2018. The dynamics of citizen sociolinguistics. *Journal of Sociolinguistics*, 22 (2): 137-160.

Flerspråkiga elever skriver dagböcker
– analys av genrekunskap och evaluerande språk

Sofia Svensson,
Linnéuniversitet

Ett syfte med presentationen är att visa såväl förekomst som avsaknad av typiska genredrag i flerspråkiga elevers personligt återgivande dagbokstexter skrivna i skolan. Ytterligare ett syfte är att visa hur elevernas evaluerande språk används i dagbokstexterna.

Teoretiskt grundar sig analysen i funktionell grammatik så som den utvecklats av Martin och Rose (2008) och särskilda genredrag analyseras beroende på syftet med den personligt återgivande genren, vilken kan sägas motsvaras av exempelvis dagbokstexter (se Gibbons 2018:119). Dessutom utgör appraisalteori (Martin & White 2005) grunden för analysen av elevernas evaluerande språk i dagbokstexterna.

Materialet, som utgör en pilotstudie, består av 120 dagboksanteckningar skrivna i början och slutet av en hösttermin av 6 flerspråkiga elever i årskurs 5. Textmängden motsvarar sammanlagt 4219 ord.

Analysmetoden är en systematisk genomgång av typiska genredrag i elevernas personligt återgivande dagbokstexter samt appraisalanalys av det evaluerande språk som uppdagas i texterna vid genreanalysen.

Preliminära resultat visar att eleverna har relativt god genrekompentens men det saknas ofta en utförlig orientering i texterna, liksom en evaluerande avslutning. Inte alltid beskrivs en rad händelser och bruket av temporala bindeord är relativt enahanda. Hur eleverna uttrycker känslor, bedömer andras beteenden och värderar objekt eller händelser i sina dagbokstexter, samt hur de uttrycker gradering när evalueringar väl görs kommer att redovisas i min presentation.

Referenser:

Gibbons, Pauline (2018). *Stärk språket, stärk lärandet: språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för och med andraspråks elever i klassrummet*. Femte upplagan Lund: Studentlitteratur.

Martin, J. R. & White, Peter R. R. (2005). *The language of evaluation: appraisal in English*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Martin, J. R. & Rose, David (2008). *Genre relations: mapping culture*. London: Equinox.

Nyckelord: flerspråkiga elever, återgivande genre, dagbokstext, genrekunskap, evalueringar

Wenche Thomassen

Universitetet i Stavanger

Lærerstudenters kunnskaper for undervisning i flerspråklige klasserom.

Planene for grunnskolelærerutdanning i Norge fra 2010 inneholder mål og læringsutbytter knyttet til undervisning i flerkulturelle og flerspråklige klasserom (Kunnskapsdepartementet, 2010). I norskfaget presiseres: «det er viktig at studentene har kunnskaper om lese- og skriveopplæring både for elever med norsk som første - og som andrespråk (Kunnskapsdepartementet, 2010, s.29). Det er imidlertid ikke mye forskning i Norge på hvordan det arbeides med tematikken i grunnskolelærerutdanningen, og hvilken kunnskap lærerstudenter har for undervisning av flerspråklige elever.

I dette paperet presenteres en del foreløpige funn fra en større studie om lærerstudenters kunnskap for undervisning i flerspråklige klasserom. Studiens empiri er intervjuer med 11 lærerstudenter i 4. år ved 3 ulike lærerutdanningsinstitusjoner i Norge (gjennomført i 2017). Det ble foretatt lydopptak av intervjuene, og de er transkribert i sin helhet. Studien er meldt til NSD.

Lucas og Villegas (2013) har utarbeidet et rammeverk for undervisning av andrespråkselever: «Linguistically Responsive Pedagogy». Rammeverket bygger på forskning på feltet og består av «orientations and knowledge/skills». Ved å ta utgangspunkt i deler av dette rammeverket-- - kunnskaper og ferdigheter - som kategorier for analysene, er målet å belyse ulike typer kunnskap lærerstudentene uttrykker. Metoden kan karakteriseres som en teoridrevet innholdsanalyse (Hsieh & Shannon, 2005).

Funn kan bidra til å gi innspill til diskusjon i lærerutdanning om hva slags kunnskap det er viktigst at lærerstudenter utvikler for at alle elever skal få en rettferdig og god undervisning i det flerspråklige klasserommet.

Nøkkelord: lærerstudenter, flerspråklige klasserom, «linguistically responsive pedagogy».

Referanser:

Hsieh, H. F., & Shannon, S. E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative health research, 15*(9), 1277-1288.

Kunnskapsdepartementet, 2010. Nasjonale retningslinjer for grunnskolelærerutdanningen. Oslo.

Hentet fra:

[https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/rundskriv/2010/retningslinjer_grunnskolelaereru
tdanningen_5_10_trinn.16.09.2015](https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/rundskriv/2010/retningslinjer_grunnskolelaereru
tdanningen_5_10_trinn.16.09.2015)

Lucas, T., & Villegas, A. M. (2013). Preparing linguistically responsive teachers: Laying the foundation in preservice teacher education. *Theory Into Practice, 52*(2), 98-109.

Uttaleopplæring i norsk for voksne innlærere. Rapport fra en spørreundersøkelse blant lærere i norsk som andrespråk.

Aida Leistad Thomassen, Institutt for lingvistiske og nordiske studier, Universitetet i Oslo;
a.l.thomassen@iln.uio.no

Liv Andlem Harnæs, Institutt for lingvistiske og nordiske studier, Universitetet i Oslo;
l.a.harnas@iln.uio.no

Vi vet lite om hvordan uttaleopplæring foregår i klasserommene i Norge. I Canada (Foote, Holtby & Derwing, 2011) og Sverige (Zetterholm, 2017) har det blitt gjennomført undersøkelser som har gitt oss informasjon om uttaleopplæring i disse landene. Vi har gjennomført en sammenliknbar undersøkelse i Norge.

Høsten 2018 sendte vi ut et elektronisk spørreskjema som var rettet mot lærere i voksenopplæringen. Formålet med undersøkelsen er å få mer kunnskap om hvilken stilling uttaleopplæring har i voksenopplæringen, og hvordan den drives. Vi fikk 341 svar fra lærere i hele landet.

Vi vil presentere noen resultater fra undersøkelsen med fokus på hva og hvordan lærerne tenker om uttaleopplæring, og hvordan uttaleopplæring foregår. Av de uttaleområdene som lærerne trekker fram som de vanskeligste å lære bort, finner vi aspekter knyttet til vokaler og prosodi. Vi ser på disse resultatene i sammenheng med hva lærerne oppgir at de gjør i arbeid med uttale i klasserommet. Vi undersøker nærmere om uttaleopplæringen skjer eksplisitt, eller om den er integrert i andre deler av undervisningen, for eksempel i høytlesing, ordinnlæring etc.

Nøkkelord: uttaleopplæring, andrespråksundervisning, andrespråksfonologi

Referanser

Foote, J. A., Holtby, A. K. & Derwing, M. D. (2011). Survey of the Teaching of Pronunciation in Adult ESL Programs in Canada, 2010. I *TESL Canada Journal*, 29(1), 1–22.
<https://doi.org/10.18806/tesl.v29i1.1086>

Zetterholm, E. (2017). Swedish for immigrants. Teachers' opinion on the teaching of pronunciation. I E. Babatsouli (Red.), *Proceedings of the International Symposium on Monolingual and Bilingual speech 2017* (s. 308–312). Chania: Institute of Monolingual and Bilingual Speech.

”På Språkrådet är vi inte så hemskt bra på svenska som andraspråk”

Frågor och svar om flerspråkighet i svenska Språkrådets rådgivningsverksamhet

Sofia Tingsell, Språkrådet, Stockholm

Den svenska språklagen (SFS 2009:600) säger att ”var och en som är bosatt i Sverige ska ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda svenska” samt att ”det allmänna ansvar för att den enskilde ges tillgång till språk”. Språkrådet, Sveriges officiella språkvårdsorgan, arbetar med hur språklagen implementeras och med språkvård i form av såväl policyspråkvård som korpusspråkvård, d.v.s. ord- och grammatikvård (Josephson 2018).

En stor del av Språkrådets praktiska språkvård i svenska utgörs av rådgivningsverksamheten. Rådgivningsverksamheten är reaktiv, då allmänheten ställer frågor om språk och språkriktighet som Språkrådets språkvårdare i svenska besvarar. Frågorna och svaren, f.n. drygt 6 000 stycken, finns lagrade i en internt sökbar databas.

Dessa frågor och svar har utgjort material för den studie som presenteras här. Studien undersöker vilka frågor som mellan 2002 och 2017 ställts till Språkrådet angående den flerspråkiga situationen i Sverige. Allmänhetens intresse för denna typ av språkfrågor relateras till språkpolitiskt viktiga skeenden, som Språklagens tillkomst och invandringen från Syrien under 2015, samt den språkpolitiska debatt som aktualiserades då.

Också de svar som Språkrådet ger inom flerspråkighetsfältet undersöks i den här studien. Svaren vittnar om en ambivalent hållning hos Språkrådet till frågor om flerspråkighet och svenska som andraspråk. Svaren relateras till Språklagens skrivning om den enskildes rätt till språk och det ansvar Språkrådet har som språkvårdande myndighet. Materialet diskuteras också i relation till Spolskys (2004, 2009) språksociologiska modell för språkpolitik, i vilken språkplanering, attityder och praktik utgör tre lager.

Nyckelord

språkpolitik, språkrådgivning, sociolingvistik, flerspråkigt samhälle

Referenser

Josephson, Olle 2018. *Språkpolitik*. Stockholm: Morfem.

SFS 2009:600. *Språklag*. Stockholm: Kulturdepartementet.

Spolsky, Bernard 2004. *Language Policy*. Cambridge: Cambridge University Press.

Spolsky, Bernard 2009. *Language Management*. Cambridge: Cambridge University Press.

Outi Toropainen, Luleå tekniska universitet

Sinikka Lahtinen, Åbo universitet

Katja Mäntylä, Jyväskylä universitet

Om grammatiska revideringar i texter skrivna på L2-finska, -svenska och -engelska

grammatiska revideringar, L2, tangentbordsloggning

I presentationen diskuteras vad för slags grammatiska revideringar en skribent gör när hen skriver på olika språk, dvs. på olika andraspråk (L2) och på sitt förstaspråk (L1). Vidare intresseras för hur revideringarna skiljer sig både enligt skribent och enligt språk samt vilken roll skribentens kunskaper i språket spelar gällande revideringar.

Grammatiska revideringar är ändringar på textens yta. Flera undersökningar (t.ex. Zimmerman, 2000; Chenoweth & Hayes, 2001) har visat att en individ som skriver på sitt L2 tenderar att revidera mer än på sitt L1. Vidare tyder resultaten på att skribenter då också reviderar mer på den nivå som berör textens yta, till exempel grammatik och ortografi (Whalen & Menard, 1995; Schoonen, Stevenson & Glopper, 2006).

Materialet består av sammanlagt 51 texter skrivna på finska, svenska eller engelska av 17 skribenter. Sju av skribenterna har svenska som L1 och tio har finska. Samtliga texter är bedömda enligt CEFR-skalan (Common European Frame of Reference) och de skrevs med hjälp av tangentbordsloggningssystemet ScriptLog som sparar bl.a. data om korrigeringar skribenten gör och pausernas längd. Enligt preliminära resultat föreligger det individuella skillnader och skillnader mellan språken.

Chenoweth, A. N. & Hayes, J. R. 2001. Fluency in Writing: Generating Text in L1 and L2. *Written Communication*, 18 (1), s. 80–98. Schoonen, R., Stevenson, M. & De Glopper, K. 2006. Revising in two languages: A multi-dimensional comparison of online writing revisions in L1 and FL. *Journal of Second Language Writing*, 15, s. 201–233. Zimmermann, R. 2000. L2 writing: subprocesses, a model of formulating and empirical findings. *Learning and Instruction* 10, s. 73–99. Whalen, K. & Menard, N. 1995. L1 and L2 writers' strategic and linguistic knowledge: A model of multiple-level discourse processing. *Language Learning* 44 (3), s. 381–418.

Translanguaging in a Swedish Multilingual Classroom
Ann-Christin Torpsten
Linneuniversitetet, Institutionen för pedagogik och lärande

The overarching aim is to investigate perceptions regarding linguistic potential and language competence in relation to translanguaging strategies. Data consists of classroom activities, texts and pictures produced by eleven-year-old pupils and their teacher in a multilingual classroom context. The pupils have varying lengths of in-country residence, from being born in Sweden to being newly arrived and the pupils have the right to instructions in two school subjects named, Mother tongue and Swedish as a second language (Skolverket, 2015).

At many schools only the target language is supposed to be used in teaching (Cummins, 2007). Nevertheless, the simultaneous use of multiple languages, also called translanguaging, in the classroom leads to broader and deeper knowledge of language and subjects (Williams, 1996). Teaching based on pupils' resources is crucial for multilingual pupils' thinking and learning (Meier & Conteh, 2014).

The results show that the pupils have large linguistic potential, but there are great differences in estimating and perceiving their languages. A pattern stands out: Those pupils who have given their languages high ratings are considerably more positive to the teachers' initiative by shaping new relationships and contributing to the mutual development of knowledge than those with discrepancies in their ratings.

Keywords: translanguaging, linguistic potential, language competence, multilingualism

References

- Cummins, J. (2007). Rethinking Monolingual Instructional Strategies in Multilingual Classrooms. *Canadian Journal of Applied Linguistics*, 10 (2), 221–240.
- Meier, G., & Conteh, J. (2014). Conclusion. In *The Multilingual Turn in Language Education. Opportunities and Challenges*. Bristol: Multilingual Matters.

Skolverket (2015). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (Curriculum for primary schools, pre-school class and the leisure time programme 2011)*. Stockholm: Skolverket.

Williams, C. (1996). Secondary education: teaching in the bilingual situation. In C. Williams, G. Lewis & C. Baker (Ed), *The language policy: Taking stock*. Llangefni (Wales): CAI.

Lisa Tulaja, CAU Kiel

nøgleord: *dansk som fremmedsprog, udtale, error gravity, fejlanalyse, acceptability*

Ikke alle fejl er ens

Om dansk udtale i tysk skoleundervisning

Dansk bliver undervist som fremmedsprog i tyske skoler i Slesvig-Holsten. Skoleundervisningens formål er at sætte eleverne i stand til at kommunikere succesfuldt på dansk. Dette formål er svært at opnå, ikke mindst pga. den komplekse danske udtale (Grønnum 2009) kombineret med førstesprogtalernes generelt lave variationstolerance (Kristiansen 2003) plus en samtidig høj sprogkompetence i engelsk og tysk.

For at blive accepteret som dansktalende samtalepartner skal eleverne have en relativt høj udtalekompetence. Da det dog er et urealistisk mål at opnå en udtalekompetence, der ligner modersmålstalendes niveau, er projektets mål at finde de fonetiske træk, der er afgørende for kommunikation. Kombineret med undersøgelser om, hvilke fonetiske fejl der er typiske for tyske elever, bliver det muligt at udpege de fonetiske træk, der skal prioriteres i undervisningen.

Projektets første trin er en empirisk undersøgelse af udtalefejlene i tyske elevers dansk. Derefter kortlægges de sproglige divergenser som påvirker kommunikationen med danske førstesprogtalere. Projektets centrale hypotese er, at fejlene adskiller sig i denne hensigt (*error gravity*). Fejlene testes i L1-rating-panels for deres effekt på *comprehensibility*, *accentedness* og *acceptability* (Munro & Derwing 1995; Pilott 2016). Undersøgelsen viser, at ikke alle fejl påvirker kommunikationen med modersmålstalerne i samme grad.

Oplægget præsenterer nogle af projektets resultater, med fokus på danske L1-taleres vurdering af lærernes udtale.

Referencer:

Grønnum, Nina. 2009. *Fonetik & Fonologi*. København: Akademisk Forlag.

Kristiansen, Tore. 2003. „Language attitudes and language politics in Denmark". *International journal of the sociology of language* 159, 57–71.

Munro, Murray J. & Tracey M. Derwing. 1995. "Foreign Accent, Comprehensibility, and Intelligibility in the Speech of Second Language Learners." *Language Learning* 45, 73–97.

Pilott, Marty. 2016. *Migrant Pronunciation: What do Employers find Acceptable?* Victoria University of Wellington.

Jenny Uddling

Stockholms universitet

Textsamtal i flerspråkiga fysikklassrum

Elever, och i synnerhet de elever som lär på sitt andraspråk, utmanas av naturvetenskapligt skriftspråk som är abstrakt, tätt packat, tekniskt och objektivt (Fang & Schleppegrell 2008; Halliday & Martin 1993). Trots elevernas behov av språkligt stöd i möte med läromedelstexter visar tidigare forskning att textsamtal ägnas begränsat utrymme i naturvetenskaplig ämnesundervisning (t.ex. Wilson och Jesson 2018).

Jag presenterar preliminära resultat från min avhandlingsstudie som rör hur två fysiklärare, som själva uttryckt att de har ett språkligt fokus i fysikundervisningen och vana att undervisa flerspråkiga elever, stöttar flerspråkiga elevers tillgängliggörande av läromedelstexternas språk- och ämnesinnehåll.

Datan har samlats in i ett flerspråkigt fysikklassrum i åk 5 under 9 veckor, respektive ett flerspråkigt fysikklassrum i åk 8 under 7 veckor. Datainsamlingen gjordes med hjälp av klassrumsobservationer (digitala foton, video- och ljudinspelningar,) och semistrukturerade intervjuer med lärarna. Avhandlingens övergripande teoretiska ramar är sociokulturell teori, teorier om andraspråksutveckling samt systemisk-funktionell lingvistik (SFL).

Resultatet visar att fysiklärarna, i interaktion med sina respektive flerspråkiga elever, bearbetade läromedelstexterna på olika sätt. Detta erbjöd sin tur olika möjligheter och begränsningar för eleverna att tillgängliggöra sig läromedelstexternas språk- och ämnesinnehåll.

Nyckelord: textsamtal, flerspråkiga elever, fysik

Referenser:

Fang, Z. & Schleppegrell, M. J. (2008) *Reading in secondary content areas. A language-based-pedagogy*. Ann Arbor: The University of Michigan Press.

Halliday, M.A.K. & Martin, J. R. (1993) *Writing Science. Literacy and Discursive Power*. London and New York: Routledge.

Wilson, A. & Jesson, R. (2018) A Case Study of Literacy Teaching in Six Middle- and High-School Science Classes in New Zealand. I: K-S, Tang, & K, Danielsson. (red.). *Global Developments in Literacy Research for Science Education* (s. 133–147). Cham: Springer.

Kritisk diskursanalyse som værktøj i behovsanalysen

Martin Carlsholtt Unger, Københavns Universitet

Nøgleord: kritisk diskursanalyse, behovsanalyser, skræddersyede sprogkurser, transnationale vidensarbejdere i Danmark

Ph.d.-projektet *Sproglige behov i danskundervisningen. En kvalitativ studie om behovsafdækning i danskkurser* undersøger, hvordan man kan udvikle nye metoder til behovsanalyse i sprogkurser, og i forbindelse hermed hvordan udviklingen af sådanne kurser og deres didaktiske tilrettelæggelse kan forbedres. For at besvare projektets forskningsspørgsmål er der gennem en metodisk triangulering (Elsner & Viebrock, 2015; Flick, 2011; Long, 2005; Brown 2016) blevet indsamlet kvantitative data via spørgeskemaer og kvalitative data ved hjælp af semistrukturerede interviews, hvoraf sidstnævnte udgør hovedbestanddelen af de indsamlede data. Denne triangulering er gennemført både i et pilotprojekt, en hovedundersøgelse og en metodeafprøvning. I den kvalitative dataindsamlingsproces blev tre forskellige informantgrupper interviewet: kursister, der deltog i danskkurset *Dansk for vidensarbejdere* (DFV), deres undervisere og administrativt personale fra Københavns Universitet (KU), der har arbejdsrelateret kontakt med kursisterne. Informantgrupperne blev præsenteret for forskellige sæt spørgsmål, der belyser deres generelle erfaring med sprogundervisning og -læring, og deres specifikke erfaringer i danskundervisningen inden for Danskuddannelse 3.

Præsentationens omdrejningspunkt fokuserer på interviews med alle tre informantgrupper fra pilot- og hovedundersøgelsen. Ved hjælp af kritisk diskursanalyse (Fairclough, 2008, 1995a) undersøges der, hvordan informanterne inden for en behovsafdækningsdiskurs for skræddersyede dansksprogkurser definerer begrebet sproglige behov, italesætter sproglige behov i forhold til DFV-kurset, og hvordan de konstruerer deres vurdering af behovsanalyser som værktøj til tilrettelæggelse af sprogkurser. Derudover zoomes der ind på informanternes konstruktion af tre magtforhold (Fairclough, 2008, 1995a), der i spil, når det gælder tilrettelæggelsen og indholdet af Danskuddannelse 3: samspillet med integrationsministeriet, med underviseren og mellem kursister og kolleger.

Referencer:

Brown, J.D. (2016). *Introducing Needs Analysis and English for Specific Purposes*. Abingdon & New York: Routledge.

Elsner, D. & Viebrock, B. (Edt.) (2014). *Triangulation in der Fremdsprachenforschung (Kolloquium Fremdprachenunterricht)*. Berlin: Peter Lang GmbH Internationaler Verlag der Wissenschaft.

Fairclough, N. (2008): *Kritisk diskursanalyse – en tekstsamling*. København: Hans Reitzels Forlag

Fairclough, N. (1995a). *Critical Discourse Analysis: The study of Language*. London & New York: Routledge.

Flick, U. (2011). *Triangulation. Eine Einführung (Qualitative Sozialforschung)*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaft.

Long, M. H. (2005). *Second Language Needs Analysis*. Cambridge: Cambridge University press.

Aasne Vikøy

Høgskulen på Vestlandet

Elevers flerspråklige bevissthet

Norskfaget er en møteplass for språklig mangfold. Diskusjonen om fagets innhold og formål er høyaktuell i dag når elevmassen er flerspråklig, og læreplanen står overfor en gjennomgående revisjon³.

Med utgangspunkt i ett kompetansemål som sier at elevene skal kunne "gjøre greie for grammatiske særtrekk i norsk og sammenlikne med andre språk" (Læreplanverket Kunnskapsløftet, 06) fra første året på videregående skole, vil jeg presentere en todelt undersøkelse. Når språkundervisningen er sentrert rundt komparativ informasjon om ulike språk, kan den fremme språklig bevissthet («Language Awareness»). Ved å tilføre en flertalls` s til «languages» i den kjente definisjonen til Association for Language Awareness: «explicit knowledge about language, and conscious perception and sensitivity in language learning, language teaching and language use» (https://lexically.net/ala/la_defined.htm), blir fokuset tillagt eksplisitt kunnskap om flere språk og det å utvikle en «flerspråklig bevissthet». For at den språklige sammenlikningen skal kunne fremme en flerspråklig bevissthet hos alle elevene i en heterogen elevgruppe, bør sammenlikningen gå ut fra språk elevene kan (Vikøy, 2019). Sammenlikningen bør også være dynamisk fremstilt slik at tekst og oppgaver etterspør refleksjon, og oppgavene bør være praktiske utforskningsoppgaver som fordrer analytisk dialog med andre elever (Svalberg, 2007).

Jeg har undersøkt om undervisningsmaterialet fremmer en flerspråklig bevissthet gjennom presentasjonsform og oppgaver, og gjort datainnsamling i en klasse der elevene jobbet gruppevis med oppgavene fra læreverket. Målet er å beskrive hva som karakteriserer elevenes metatalk og om mulig, deres flerspråklige bevissthet, når de diskuterer ut fra læreverkets problemstillinger.

Nøkkelord: flerspråklig bevissthet – læreverkstudie – elevers metatalk

³ Ny læreplan trer i kraft ved skolestart 2020.

Litteratur

Svalberg, A. M.-L (2007). Language awareness and language learning. *Language Teaching*, 40, pp 287-308 doi:10.1017/S0261444807004491

Vikøy, Aa. (2019). Vilkår for fleirspråklegheit i norskfaget. Korleis kompetansemål med fleirspråkleg innhald kjem til syne i læreverk. Sendt utgiver, under vurdering.

Utdanningsdirektoratet (2006). Kunnskapsløftet. Oslo: Utdanningsdirektoratet

Aija Virtanen

University of Jyväskylä

Language policies and local practices in the academia: Lived experiences of international staff members learning Finnish for work

Universities have become increasingly international worldwide – in Finland, too. This internationalization inevitably affects language use within universities. Language policies on both macro- and micro-levels as well as local practices have a role to play in this: languages used and needed may vary depending on a situation, an environment, and a work task.

Drawing on ecological perspectives (van Lier 2004) this paper focuses on lived experiences of international staff members: how their historical trajectories intersect with language policies as well as local practices of the specific work environment. In order to explore this intersection, nexus analysis (Scollon & Scollon 2004) is applied. Nexus analysis can be considered as a suitable tool from an ecological perspective because it aids in the understanding of social action and its circulating resources, such as large-scale discourses and historical trajectories of the participants. The data consist of oral narratives of international staff members.

This paper is a part of the project *Becoming a part of the work community: developing international staff members' professional language skills*. The project provides new information on highly educated immigrants' belonging and participation within the Finnish university context.

References:

van Lier, L. (2004). *The ecology and semiotics of language learning: A sociocultural perspective*. New York: Springer.

Scollon, R. & S. W. Scollon (2004). *Nexus analysis: Discourse and the emerging internet*. London: Routledge.

Keywords: ecological perspective, higher education, nexus analysis, professional language skills, second language learning

Anna Winlund, Institutionen för svenska språket, Göteborgs universitet

E-post: anna.winlund@gu.se

Nyckelord: Nyanlända ungdomar, grundläggande litteracitetsundervisning, heteronormativitet

”De tänker han kille or tjejer” – förhandlingar om heteronormativitet i grundläggande litteracitetsundervisning för nyanlända ungdomar

Nyanlända tonåringar som utvecklar skriftspråklighet på ett andraspråk ställs inför stora utmaningar eftersom de parallellt, mer eller mindre självständigt, behöver navigera i ett nytt samhälle (Franker, 2016). I undervisningen av den här gruppen elever finns delvis motstridiga målsättningar. Samtidigt som elevernas litteracitetsutveckling kan främjas av att undervisningen utgår från en för dem *känd* kontext (Cummins, 2017); kan elevernas kritiska litteracitet och förmåga att förstå, kommunicera och ta ställning främjas av att undervisningen behandlar ämnen som tidigare varit *okända* eller tabu för dem. Den här studien fokuserar på detta spänningsfält i interaktionen mellan lärare och elever som utvecklar grundläggande litteracitet. Syftet är att undersöka hur undervisning om heteronormativitet (Cameron & Kulick, 2003) kan bidra till nya perspektiv och utveckling av den språkliga repertoaren för nyanlända elever med begränsad tidigare formell skolgång. Det empiriska materialet består av fältanteckningar och inspelade interaktioner från ett skolår samt intervjuer med åtta elever.

Analysen av interaktionerna visar att undervisningen både är inkluderande (genom att förespråka tolerans för olikheter) och ifrågasättande (genom kritisk analys av praktiker kopplade till sexualitet). Utifrån fältsamtal och intervjuer lyfts enskilda elevers perspektiv och hur en ifrågasättande undervisning tycks kunna bidra till elevernas utveckling av ämneskunskaper och möjligheter att ta del av flera diskurser.

Referenser:

Cameron, Deborah, & Kulick, Don. (2003). *Language and Sexuality*. Cambridge: Cambridge University Press.

Cummins, Jim. (2017). *Flerspråkiga elever. Effektiv undervisning i en utmanande tid*. Stockholm: Natur och kultur.

Franker, Qarin. (2016). Grundläggande litteracitet för nyanlända ungdomar. I: *Grundläggande litteracitet för nyanlända elever. En modul i Läslyftet*. Stockholm: Skolverket.

<https://larportalen.skolverket.se/#/modul/2c-nyanlanda/Grundskola/027-grundlaggande-litteracitet-nyanlanda>

Elisabeth Zetterholm, Stockholms universitet

Gisela Håkansson, Høgskolen i Østfold och Lunds universitet

”Vad har du för modersmål? Ingen. Jag pratar svenska.”

Elever pratar om språk och språk användning

Många elever i den svenska skolan är mycket språkligt aktiva och talar flera olika språk varje dag. I skolan används företrädesvis svenska men i hemmet och på fritiden talas andra språk. Det är inte alltid klart vilket/vilka språk som identifieras som modersmål.

Inspelningar av samtal på svenska med 31 elever i 9–10-årsåldern med olika språklig bakgrund har analyserats med särskilt fokus på grammatik och fonologi. Några av eleverna säger att de använder svenska mera än det språk de talar i hemmet med sina föräldrar, och de allra flesta säger att de helst skriver på svenska. Elevernas språk ligger på en hög grammatisk nivå enligt PT (processbarhetsteorin; Pienemann 1998), vilket tyder på att deras svenska inte är något typiskt inlärarespråk. Flera av eleverna använder däremot drag som påminner om förortssvenska, som staccato-rytm och diskurspartiklar (t.ex. Källström & Lindberg 2011). Det kan tyda på att denna varietet av svenska används av yngre barn än man tidigare observerat. Sociolingvistiska studier av ungdomsspråk brukar ta fasta på språket hos ungdomar i senare tonåren (16-19 år), mot bakgrund av att språket då har stabiliserats som ett gruppsspråk och används för att markera tillhörighet inom gruppen (Labov 1972). I vårt föredrag kommer vi att diskutera förekomst av ungdomsspråk hos yngre barn, och vi frågar oss vidare om det är de elever som anger att de använder svenska mest som också har flest inslag av förortssvenska.

Referenser

- Källström, R. & Lindberg, I. (red.) (2011). *Young Urban Swedish. Variation and change in multilingual settings*. Göteborgsstudier i nordisk språkvetenskap 14. University of Gothenburg.
- Labov, W. (1972). *Language in the Inner City*. Philadelphia. University of Pennsylvania Press.
- Pienemann, M. (1998). *Language processing and second language acquisition: Processability theory*. Benjamins.

Nyckelord: förortssvenska, processbarhetsteorin, diskurspartiklar, talrytm